

Biblioteca Centrală
Fundarea D...
1962

Proletari din toate țările, uniți-vă!

În agricultura sovietică

1962: un an bogat

de ing. N. BRIA
(pag. 3)

Eroii din „blocul morții“

de S. SMIRNOV
(pag. 4)

IN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

46 (922)

Anul XVIII
16 noiembrie 1962
12 pagini, 1 leu

Urmărind zborul stației automate interplanetare „Marte-1“...

memento

antarctida... asiei

„O caravană alcătuită din două sute de cămile și cai luptă din greu cu riuri repezi de munte, cu trecători abrupte, cu troiene de zăpadă. Constructorii, montorii, meteorologii și radiotelegraștii care însoțesc caravana crută forțele animalelor căci nu există nici urmă de potecă iar povările purtate de cămile și cai sint extrem de grele. Ele cuprind piese pentru un observator astronomic, aparate foarte sensibile, alimente, obiecte de uz casnic.

Respirația devine din ce în ce mai anevoioasă. Se face simțit aerul rarefiat al marilor înălțimi. În aceste condiții omul nu ridică mîna asupra animalului, ci mai degrabă ia pe umerii lui o parte din povară.

Cu aceste cuvinte descria recent „Izvestia” marșul expediției care are misiunea de a construi în Pamir, lângă ghețarul Fedcenko, un nou observator hidroclimatic. De treizeci de ani se află aici, la o înălțime de 4200 de metri, cel mai înalt punct de observație din lume.

Cercetătorii trăiesc în condiții extrem de grele. Ca să ajungă la stația meteorologică trebuie să se țină de un cablu, altfel riscă să fie măturați de vânturi, să se rătăcească sau să înghețe. Ca să studieze starea zăpezii trebuie să urce un ghețar aflat la peste 5.000 de metri înălțime. Coborîrea de pe ghețar durează zece-cincisprezece minute dar urcușul ține cite trei-patru ore din pricina lipsei de oxigen.

Ghețarii Pamirului alimentează cu apă fluvii importante din Asia Centrală, ca Amu-Daria și Vahș, pe care s-au construit sau se construiesc mari hidrocentrale. La rîndul lor, aceste fluvii alimentează cu apă canale de irigație care se întind pe sute de kilometri. Aceste canale au îngăduit cultivarea bumbacului și a altor plante agricole pe pămînturile destelenite. De aceea în U.R.S.S. se acordă o mare atenție studiilor ghețarilor din Pamir — această Antarctidă în miniatură, cu alți mai uimitoare cu cît e înconjurată de stepele toride ale Asiei centrale.

g.b.

impresii de turneu

Întoarsă de citeva zile din Uniunea Sovietică, soprana Arta Florescu a reintrat în făgașul preocupărilor și activității artistice cotidiene. La rugămintea noastră, a evocat cu plăcere amintirile încă atît de proaspete ale călătoriei de o lună de zile prin U.R.S.S., pe un traseu care a cuprins orașele Leningrad, Riga, Minsk și Tbilisi.

— Am mai parcurs o dată acest drum, cu ocazia unui alt turneu, așa încît am avut bucuria să întîlnesc în fiecare din cele patru orașe vizitate colective cu care mai colaborasem.

— Ce roluri ați interpretat în noul turneu?

— Tosca, Aida, Cio-Cio-San. Am fost plăcut impresionată întîlnind în toate colectivele amintite tineri interpreți foarte talentați, care s-au format în ultimii ani. Am revăzut desigur mulți prieteni vechi, soliști și dirijori, cu care este o bucurie să colaborezi.

— Publicul sovietic v-a primit cu siguranță ca pe o veche cunoștință.

— În Uniunea Sovietică a rulat nu de mult filmul nostru „Darclee”. Mergînd, ca să spun așa, pe urmele lui, am avut surpriza să aud chiar de la primul meu spectacol cu „Tosca”, aclamațiile publicului care scanda: „Bravo, Darclee!”. Evident, a fost o surpriză plăcută, mai ales că personal mă simt atît de legată de acest film. La fel s-a întîmplat și la celelalte spectacole, în fiecare oraș unde am apărut pe scenă. Influențate de această asociație, chiar și ziarele care vorbeau despre turneul meu făceau referiri la Darclee.

— În această perioadă petrecută în U.R.S.S. ați avut probabil răgazul să urmăriți și evenimentele vieții muzicale sovietice, să vedeți spectacole...

— Am văzut într-adevăr citeva spectacole, realizări foarte interesante. Și în primul rînd spectacolul de la „Bolșoi Teatr” din Moscova cu „Soarta unui om” de Dzerjinski. Am fost realmente încîntată de acest spectacol și îl socotesc una dintre cele mai frumoase amintiri ale recente mele călătorii în U.R.S.S.

Am văzut aceeași operă și la Riga, într-o montare interesantă și cu o distribuție valoroasă. Cu acest prilej am putut aprecia căutările creatoare ale colectivelor de operă sovietice în realizarea spectacolelor cu teme contemporane, prin promovarea unor noi mijloace de expresie adecvate patosului eroic al zilelor noastre.

— Ați vizionat și alte spectacole ale unor autori contemporani?

— Da, „Război și pace” și „Logodna la minăstire” de Prokofiev. Am urmărit cu emoție opera „Război și pace”. Personal, cîntasem unele fragmente cu orchestra Radioteleviziunii noastre dar acum o vedeam pentru prima oară în montare scenică, putîndu-mi verifica interpretarea. „Logodna la minăstire” o vedeam, însă, pentru a treia oară (asistasem la spectacole cu această operă la Berlin și Varșovia). De data aceasta am ascultat-o în interpretarea colectivului Operei din Minsk. Este o operă dificilă și m-a bucurat modul fericit în care au depășit aceste dificultăți colegii noștri bieloruși, un colectiv muzical bine format.

— Am aflat că „Logodna la minăstire” este în pregătire și la București.

— Da, și tocmai de aceea, ca membră în consiliul artistic al Operei noastre, am urmărit cu multă atenție realizarea spectacolului sovietic, punctul de vedere al regiei, comportarea interpretelor — pentru a putea aduce colectivului nostru sugestii cu privire la anumite rezolvări izbutite. Căci, așa cum am mai spus, e un spectacol dificil.

— Și acum, întrebarea tradițională...

— Abia aștept să apar și pe scena noastră în rolul titular din „Aida”, rol pe care l-am interpretat pînă acum numai în turnee peste hotare.

m.c.

Popularul cîntăreț italian Domenico Modugno a făcut un turneu de douăzeci de zile în U.R.S.S. Modugno a cîntat la Moscova și Leningrad. Întrebat la întoarcerea în Italia despre impresiile cu care se înapoiază, a răspuns:

— Aș putea să le rezum cu un singur cuvînt: — Excelente. Dar a mai adăugat totuși: — Rușii sint într-adevăr un popor simpatic. Și apoi pentru mine a fost hotărîtor faptul că nutresc o mare admirație pentru artiști. Sint extrem de spontani, deschiși. Încît cunoașterea poporului rus a însemnat pentru mine o mare mulțumire sufletească.

În fotografia noastră: Domenico Modugno în incinta Kremlinului.

dau al nostru

Se știe că celebrului savant sovietic Lev Davîdovici Landau i-a fost decernat Premiul Nobel pe 1962 pentru valoroasele și multilateralele lucrări și rezultate pe tărîmul fizicii teoretice. Marele om de știință, pedagog și deschizător de drumuri noi în fizica teoretică, care este academicianul Lev Landau, se află actualmente în convalescență, după un grav accident de automobil.

Fișa clinică a savantului sovietic, completată cu grijă timp de peste șase luni de zile este extrem de voluminoasă. Cel care se pricepe s-o descrie constată că e o adevărată istorie a unei strălucite victorii dobîndite împotriva morții. Căci de patru ori la rînd medicii l-au smuls pe Landau morții clinice! Acum, însă, sănătatea

savantului a intrat pe făgaș normal: Lev Landau poate face chiar exerciții de reeducare fizică.

Dintr-un interviu luat de un reporter al agenției „Novosti” spicuiam citeva amănunte interesante în legătură cu personalitatea savantului.

Tocmai cînd se afla de față ziaristul, medicul curant l-a rugat pe Landau:

— Dau, ajută-mă să înmulțesc 974 cu 876. Abia a avut răgaz corespondentul să-și noteze cifrele că răspunsul și era gata. Atunci corespondentul a dat să verifice pe hîrtie socoteala dar medicul l-a oprit.

— Nu-ți mai da osteneala. Landau înmulțește mintal numere de trei cifre mai repede decît oricine dintre noi.

Apoi discuția a părăsit tărîmul fizicii și matematicii, abordînd literatura. Savantul știe pe de rost nenumărate poezii de Blok, Gumiliov, Maiakovski, Ahmatova și, nu numai atît: poezi ruși și sovietici, englezi, francezi, germani ale căror versuri le recită în limba autorului cu cea mai mare ușurință. Memoria lui Landau s-a restabilit complet, sau aproape.

În cursul interviului a sosit o telegramă din Geneva. Conferința internațională de fizica energiilor înalte îi trimitea lui Landau un călduros salut, urîndu-i reîntoarcerea cît mai grabnică la activitatea științifică. Solicitat de medic să-i traducă textul, fizicianul a sesizat imediat un joc de cuvinte intraducibil.

În sala de gardă, doctorul Feodorov a arătat corespondentului două curbe de înregistrare a curenților biologici provenind de la creierul lui Landau: una aproape dreaptă — curenții erau practic absenți (în martie), alta normală — creierul lui Landau își reluase activitatea. Era o curbă înregistrată în iulie. Părea de necrezut dar ambele proveneau de la același creier.

Academicianul Landau se restabilește. Reîntoarcerea la normal, la început timidă, se desfășoară acum rapid. Și, nu încapă nici o îndoială, celebrul savant „Dau al nostru” cum îl numesc colegii și prietenii, va redeveni ceea ce a fost, un valoros reprezentant al științei sovietice și mondiale.

alexander werth despre U.R.S.S.

Ziaristul britanic Alexander Werth este apreciat în Occident ca un bun cunoscător al stărilor de lucruri din Uniunea Sovietică. Werth a fost corespondent de presă în U.R.S.S. între anii 1941—1948. Spre deosebire de cea mai mare parte dintre colegii săi occidentali, el posedă bine limba rusă, ceea ce îi îngăduie să se documenteze la izvoare de prima mînă și să intre în contacte directe cu „omul de pe stradă”. Dacă la aceasta adăugăm și experiența lui în materie de politică internațională (Werth este, printre altele, autorul unei apreciate „Istorie a celei de a IV-a Republici” franceze și a unei cărți cu observații foarte ascuțite asupra Statelor Unite de astăzi) înțelegem ușor că noua lui carte despre Uniunea Sovietică a stîrnit puternice ecouri în Occident. Ea se numește „Cronica anilor lui Hrușciiov” și autorul pare să-și fi marcat chiar prin titlul ei intenția de a-și concentra atenția asupra faptului mărunț dar semnificativ care poate fi mai ușor recepțat de un public nefamiliarizat cu problemele societății socialiste. Se înțelege, însă, că dacă această poziție a lui Werth poate fi socotită eficientă din punctul lui de vedere, pur ziaristic, ea definește, deopotrivă și limitele anchetei sale.

Între aceste limite cartea lui Werth pare a fi, însă — după cronicile care-i sint consacrate — un tablou sugestiv al transformărilor de structură care caracterizează viața societății sovietice din ultimii ani. Una din concluziile cele mai importante la care ajunge Werth este recunoașterea extraordinarului dinamism al societății sovietice, permanenta ei tendință spre înnoire, dezvoltarea ei impetuoasă atît pe planul producției materiale cît și pe acela al conștiinței umane. La întrebarea: în ce măsură constituie omul sovietic o realitate proprie și caracteristică, Werth răspunde fără reticențe că optimismul activ, „spiritul misionar” — cum se exprimă el — siguranța omului sovietic în viitorul său și al colectivității din care face parte, respectul față de semenii și spiritul tovarășesc constituie laolaltă un ansamblu de calități rezultate din giganticul efort depus de popoarele sovietice în ultimii ani. Alexander Werth socotește de aceea societatea sovietică ca o lume plină de încredere în puterile ei, din care dorința de pace rezultă firesc, ca o urmare a înțelegerii faptului că în condiții de pace se pot obține rezultate tot mai mari într-un timp tot mai scurt și cu tot mai puține dificultăți.

Pe acest temei este clădită, afirmă Werth, ceea ce el numește politica externă „hrușcioviană”, adică voința stăruitoare de a vedea realizîndu-se destinderea încordării internaționale, triumful principiului coexistenței pașnice, al dezarmării generale care să facă imposibil un nou război mondial. O politică externă despre care autorul arată că exprimă realmente dorința poporului sovietic, o exigență profundă a societății sovietice.

h.d.

1962: un an bogat

În ultimii ani în agricultura sovietică au avut loc transformări importante. Reorganizarea conducerii agriculturii, elaborarea unei structuri mai raționale a culturilor, ridicarea cointeresării materiale a colhoznicilor și multe alte măsuri, au avut un caracter cu adevărat esențial pentru dezvoltarea agriculturii. În același timp au fost trimise spre sate mașini mai multe și mai bune, care rezolvă problema mecanizării lucrărilor în toate ramurile producției agricole. Se fabrică în număr mare tractoare puternice de 90 și 130 C.P., care asigură lucrul cu viteze sporite și mărirea lățimii de lucru și deci posibilitatea unei creșteri considerabile a productivității muncii. Se construiesc noi tipuri de mașini de mare capacitate la nivelul tehnicii moderne. Metode înaintate de muncă care și-au dovedit eficacitatea, cum sînt: recoltarea cerealelor în două faze, tratarea grînelor în unități specializate, stabulația liberă a vitelor, folosirea îngrășămintelor lichide, extinderea rețelei de irigații, în special pe baza folosirii brazdelor lungi de udare etc. sînt folosite pe scară tot mai largă. S-au extins pe mari suprafețe soiurile de

mare productivitate cum sînt la grîu soiurile Bezostaia 1 și Skorospelka care, importate și în țara noastră, au dovedit capacitatea lor de a da cel puțin 4000 de kilograme boabe la hectar.

Roadele acestei preocupări permanente a P.C.U.S. pentru agricultură n-au întârziat să se arate. Acum ne găsim în perioada cînd lucrătorii din agricultură încep să-și facă bilanțul muncii lor din anul care se încheie. Și după cum anunță presa din U.R.S.S., anul agricol 1962 constituie pentru oamenii sovietici un prilej de mari izbînzii. Așa cum a arătat tovarășul N. S. Hrușciiov, în recenta scrisoare adresată Prezidiului C.C. al P.C.U.S., anul acesta se vor produce în U.R.S.S. 9 miliarde de puduri de cereale, 4,5 milioane de tone de bumbac, 9,2 milioane de tone de carne (în greutate de tăiere), 64,5 milioane de tone de lapte, 950 de mii de tone de grăsimi animale. Anul trecut s-au produs 8,4 miliarde de puduri de cereale, 8,7 milioane de tone de carne, 62,6 milioane de tone de lapte. Rezultatele sînt cu atît mai remarcabile cu cît condițiile naturale nu au fost anul acesta prea favora-

bile pentru agricultură. În Siberia de vest și de răsărit, în sudul Uralului și în alte zone a bîntuit o secetă puternică, în timp ce în zonele centrale și nord-vestice ale țării precipitațiile prea abundente au pus la grea încercare recolta. Și totuși, în aceste condiții mai grele de lucru, aplicarea științei înaintate a permis maeștrilor recoltelor bogate să obțină una din cele mai mari producții.

În mare măsură, rezultatele obținute se datoresc politicii înțelepte a P.C.U.S., care a dus o muncă perse-

om, adică cu 2,3 minute mai puțin decît a cheltuit aceeași echipă anul trecut.

Noul pătrunde vertiginos și în sectorul creșterii animalelor. La ordinea zilei sînt acum în U.R.S.S. metodele de întreținere a animalelor și păsărilor în grupe mari cu producție organizată pe bandă, ca în industrie. Sistemul aduce o creștere uriașă a productivității muncii crescătorilor de animale, care pot deservi acum efective impresionante: 50—100 de vaci, 2.000 de porci sau 10.000—12.000 de

verentă pentru îmbunătățirea structurii culturilor. În regiunea Volgograd, de pildă, numai prin reducerea suprafețelor ocupate de ogoarele negre s-au putut recupera peste 130.000 de hectare. În regiunea Krasnodar suprafața ocupată cu grîu de toamnă a crescut cu 135.000 de hectare și acum, la recoltare, lucrătorii din cîmpia Kubanului au avut bucuria unei recolte bogate: 2640 kg grîu de toamnă la hectar în medie pe întreaga regiune. Zeci de colhozuri și sovhozuri din regiune au strîns cîte 4000 de kilograme la hectar și multe brigăzi au depășit și aceste recorduri.

Un rol de seamă în stringerea la timp și fără pierderi a acestei recolte bogate l-au avut mecanizatorii. În raionul Ahtarom din Kuban, pe o suprafață de circa 29.000 de hectare tot grîul a fost recoltat cu ajutorul mașinilor moderne în numai șase zile. Întreg Kubanul vorbește despre mecanizatorul comsomolist Valentin Nașek din sovhozul Gazinski. În cinci zile de lucru acesta a cosit cu un agregat de trei secerători, 532 de hectare de grîu.

Tot anul acesta s-a introdus în U.R.S.S. pe scară largă tehnologia cultivării mecanizate a porumbului fără folosirea muncii manuale. Echipa lui Vladimir Pervițki din colhozul Lenin regiunea Krasnodar, lucrînd o suprafață de 486 de hectare porumb a obținut o recoltă de 5400 de kilograme boabe la hectar. Intrucît toate lucrările au fost făcute cu mijloace mecanizate, fiecare mecanizator din echipă a produs în medie cîte 8655 de chintale de porumb boabe. Întregul consum de muncă la cultivarea unui hectar de porumb a fost de numai 7,62 ore-om. Pentru producerea unui chintal de boabe s-au cheltuit 8,5 minute-

găini pe un crescător. În asemenea ferme, în întregime mecanizate, crescătorul de animale, care stăpînește acum și o calificare tehnică fiind de fapt un mecanizator, nu are altceva de făcut decît să supravegheze lucrul mașinilor.

Împreună cu mecanizarea și electricarea proceselor de producție, un rol important în creșterea animalelor îl joacă specializarea producției. Rezultate semnificative au fost obținute prin specializare îndeosebi în creșterea porcilor. Poate fi citat ca un exemplu elocvent sovhozul Belvosk din Altai, specializat în creșterea purcelilor. În primele zece luni ale acestui an sovhozul a livrat 29.000 de purcei. Fiecare din cele 16 crescătoare ale sovhozului îngrijește iarna cîte 30 de scroafe iar vara cîte 60 și prin organizarea fătărilor în serie asigură o producție anuală de peste o mie de purcei.

O mare însemnătate pentru obținerea unor producții animaliere sporite o are asigurarea de furaje de calitate și în cantități îndestulătoare. Pînă acum, în majoritatea colhozurilor și sovhozurilor, în timpul verii cirezile de vite mergeau la pășune. Un hectar de pășune obișnuit nu dă, însă, mai mult de 900—1000 de unități furajere. Înlocuind pășunea naturală cu culturi pentru fin și masă verde se pot obține cantități mult mai mari de furaje de calitate.

În aceste zile, oamenii sovietici se pregătesc ca în cel de al cincilea an al septenaliului să obțină rezultate și mai bune în sporirea producției agricole, în asigurarea beșugului de produse agro-alimentare.

Ing. N. Bria

ASPECTE ȘI PROBLEME

Pornind de la premiza reală că dezvoltarea unei industrii moderne, automatizată în cel mai înalt grad, este de neconceput fără folosirea energiei electrice și că utilizarea energiei electrice în toate domeniile de activitate constituie una dintre condițiile esențiale pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, Uniunea Sovietică a pășit de mult pe calea electrificării masive a țării. Planul de dezvoltare a economiei Uniunii Sovietice pentru următorii 20 de ani prevede ca producția industrială să crească de șase ori iar producția de energie electrică de zece ori, ajungîndu-se în 1975 la o producție medie de 200.000 de kilowați ore de fiecare kilometru pătrat din suprafața țării, față de 100.000 de kilowați ore pe kilometru pătrat cît este producția medie actuală pe unitatea de suprafață în Statele Unite.

Pentru a ilustra și mai bine înaltul grad de electrificare pe care îl va atinge U.R.S.S., putem aminti că pentru anul 1980 planul de perspectivă prevede o producție totală de energie electrică de 1,5 ori mai mare decît producția totală de astăzi a întregii lumi. Urișele rezerve energetice de care dispune Uniunea Sovietică — dintre care menționăm cele 6.000 de miliarde de tone combustibil convențional și rezervele hidroenergetice neamenajate de circa 340 de milioane kilowați — vor asigura traducerea în viață a grandioaselor sarcini planificate.

SPRE CREAREA UNUI SISTEM ENERGETIC UNIC

Realizarea acestor sarcini ridică, evident, în fața energeticienilor și oamenilor de știință sovietici probleme extrem de complexe. Amplasarea geografică a resurselor energetice, departe de consumatorii actuali de energie și dimensiunile imense ale țării fac ca problema transportului de energie și realizarea unui sistem electroenergetic unic pentru întregul teritoriu al Uniunii Sovietice să capete o importanță nemaiîntîlnită pînă acum.

Avînd în vedere situația existentă și care, se poate presupune, va mai dura încă cel puțin 10-20 ani, caracterizată prin aceea că rezervele cele mai mari și cele mai ieftin exploatabile ale Uniunii Sovietice (92 la sută din rezervele de combustibil și 84 la sută din cele hidroenergetice) se află în partea asiatică a țării iar 75 la sută din populație și o parte importantă a industriei se află în partea europeană, rezultă clar necesitatea unui transport masiv de energie electrică din Siberia spre Ural și partea europeană a U.R.S.S.

Cerințele economice impun Uniunii Sovietice construirea de linii electrice de transport de foarte înaltă tensiune. Această situație a avut ca urmare faptul că Uniunea Sovietică este prima țară din lume care a experimentat o linie modernă de transport în curent continuu la 200.000 V și tot în U.R.S.S. se construiește prima rețea de mare putere în curent alternativ de 500.000 V. Legătura dintre centrele producătoare din Siberia centrală și de răsărit și centrele industriale din Ural și partea europeană a țării, situate la distanțe de mii de kilometri, urmează a se realiza prin două linii, una în curent alternativ de 700.000—800.000 V, situată în sud și alta în curent continuu de 800.000—1.400.000 V situată în nord.

Adăugîndu-se acestora o linie de înaltă tensiune în curent continuu, în direcția nord-sud, va rezulta baza sistemului electroenergetic unic al U.R.S.S., prin care vor fi unificate actualele sisteme energetice: sistemul electroenergetic din partea europeană, sistemul vest-nord-vest, sistemul din Transcaucazia, Kazahstan, Asta Centrală și sistemul din Siberia. Lungimea liniilor electrice va crește de circa 7-8 ori; în cursul septenaliului se vor construi noi linii de 35.000—500.000 V, lungimea liniilor din această categorie crescînd de cinci ori.

Probleme de o amploare similară nu s-au rezolvat și nici nu s-au pus măcar pînă în prezent în nici o altă parte a globului.

Crearea sistemului electroenergetic unic al Uniunii Sovietice, sistem fără egal în lume, va oferi o serie de avantaje. În primul rînd posibilitatea de a utiliza, în timp scurt și în condiții favorabile, resursele energetice ale Siberiei — cărbunii de la Kansk-Acinsk și Ektibastus din regiunea Mars-Ciuglino, care sînt de circa trei ori mai ieftini decît cei din bazinul Donețului, cîmpurile petrolifere și de gaze din Turkmenia, Uzbekistan, Tadjikistan, Kirghizia, Armenia, Gruzia și resursele hidroenergetice ale marilor fluvii Angara, Ienisei.

În al doilea rînd posibilitatea realizării de importante economii la construirea centralelor electrice, datorită faptului că în Siberia se pot construi centrale de puteri foarte mari (2.000.000—5.000.000 de kilowați), ceea ce reduce foarte mult investițiile pe kilowatul instalat. De asemenea, sistemul energetic unic va permite ca în perioada de încărcare maximă a rețelei din partea europeană (între orele 18-21) să se primească energie din rețeaua siberiană care, avînd în vedere că în acel moment în Siberia e noapte, este descărcată și are deci energie în plus.

Și, în sfîrșit, posibilitatea desființării centralelor electrice mici, care au un consum specific de combustibil mai mare decît centralele cu agregate mari.

Dezvoltarea sistemului electroenergetic al Uniunii Sovietice va asigura astfel baza energetică necesară realizării marilor sarcini care stau în fața industriei, agriculturii, transporturilor. La rîndul ei și industria va trebui să satisfacă necesitățile crescînde ale energeticii. În această ordine de idei menționăm că producția de melale neferoase destinate rețelelor electrice va trebui să crească în următorii 20 de ani de 9-10 ori. După cum realizarea sistemului energetic unic, ce impune rezolvarea unor probleme complexe ridicate de transportul, în curent alternativ sau continuu, la tensiuni foarte înalte, pe linii foarte lungi a energiei electrice, proiectarea și construirea unor agregate energetice uriașe etc. va necesita, de asemenea, dezvoltarea corespunzătoare a științei energetice, care va deveni, într-o măsură crescîndă, o forță nemijlocită de producție.

Ing. C. Nagy
Ing. M. Elefterescu

Eroii din „blocul morții”

Intimplările despre care va fi vorba mai jos s-au petrecut acum optsprezece ani. Mult timp s-a crezut că toți cei care au luat parte la ele au murit. Și abia în ultima vreme au fost descoperiți cîțiva supraviețuitori. Prin intermediul lor s-a putut reconstitui, în etape, zguduitoarea tragedie trăită de sovieticii deținuți în timpul războiului în lagărul morții de la Mauthausen (Austria).

Numele lagărului de exterminare Mauthausen sună prin el însuși ca un act de acuzare împotriva bestialităților săvîrșite de fascismul german. Istoria acestei „fabrici a morții” în care oamenii erau uciși cu un calm timp și o sălbăticie de fiară, cu o nepăsare de călău și un rafinement sadic nu mai are astăzi secrete. Se știe și că în lagăr a existat un Comitet ilegal internațional la al cărui semnal, la 5 mai 1945, cu două zile înainte de sosirea trupelor anglo-americane, prizonierii s-au răscolat eliberându-se din captivitate. Mulți dintre conducătorii acestei răscoale victorioase au fost sovietici.

În lagărul morții de la Mauthausen a existat, însă, și o secție specială, numită „blocul morții”, „blocul nr. 20” sau „blocul de izolare”. Nimeni nu știa cine erau cei închiși în acest bloc misterios, îndărătul unui zid înalt de piatră, și ce se petrecea înăuntrul lui. Circulau zvonuri că acolo s-ar afla cîteva sute de ofițeri sovietici, supuși unui regim special ce depășea toate atrocitățile cunoscute la Mauthausen. Și într-adevăr, dindărătul zidului se auzeau în fiecare zi țipete sfîșietoare de oameni torturați.

Intr-o bună zi, însă, în „blocul morții” s-a întîmplat ceva neobișnuit. În noaptea de 2 spre 3 februarie 1945, cînd frontul se afla încă la sute de kilometri de Mauthausen, prizonierii din lagăr au fost treziți din somn de focuri de armă. Mitraliere instalate pe turnurile de pază ale „blocului morții” răpăiau mărunt și din cînd în cînd se deosebeau strigăte de „ura!” și chemări în limba rusă: „Pentru Patrie! Înainte!”

Tot lagărul a intrat în panică. Sirenele urlau, sentinelele alergau de colo-colo, încuind pe dinafară barăcile și amenințînd pe prizonieri că cei care se vor apropia de ferestre vor fi imediat împușcați. În zori s-a aflat că deținuții din „blocul morții” se răscolaseră evadînd în masă. Imediat, împrejurimile Mauthausen-ului au fost împinzite de trupe venite de la Linz. Lanțuri dese de soldați cercetau ținutul metru cu metru, scotocind fiecare tufiș, fiecare ripă. Poliția și unitățile SS percheziționau casele și magazinele, împungînd cu rîngi ascuțite fiecare șiră de paie. Întreaga populație a fost mobilizată pentru descoperirea fugărilor, școlile au fost închise iar posturile de radio Viena și Linz adresau mereu apeluri către localnici, făgăduind recompense celor care-i vor prinde pe „primejdioșii bandiți” evadați de la Mauthausen și amenințînd cu moartea pe cei care ar îndrăzni să-i ascundă. În fiecare zi, lângă crematoriul lagărului se înălța un morman uriaș de cadavre. Cei prinși erau uciși și aruncați acolo, după ce bineînțelese fusese numărăți pînă la unul. La un moment dat SS-iștii au anunțat că „numărătoarea s-a terminat” — lăsînd să se înțeleagă că

toți evadații din blocul nr. 20 fuseseră prinși și pedepsiți.

Hitleriștii își făceau socoteala că în felul acesta îi vor înspăimînta pe ceilalți deținuți. Dar se înșelau, căci pentru aceștia evadarea tovarășilor lor din „blocul morții” însemna un exemplu iar Comitetul internațional continua să pregătească intens viitoarea eliberare. Se părea că cele întîmplate în noaptea de 2 spre 3 februarie în blocul nr. 20 și numele celor care conduseseră eroica răscoală vor rămîne pentru vecie o taină.

Intimplarea mi-a fost povestită după război de mulți deținuți de la Mauthausen și am vorbit despre ea la radio Moscova. Curînd au dat semne de viață doi participanți la răscoală: Viktor Ukraințev, fost locotenent, acum maistru la uzina constructoare de mașini din Novocerkassk și fostul căpitan de aviație Ivan Bitiukov, acum inginer la atelierul de reparat vagoane din gara Popasnaia. Ulterior au fost descoperiți alți cinci foști deținuți din „blocul morții”: funcționarul Vladimir Șepetia din Poltava, Ivan Baklanov din orașul Șumiha, regiunea Kurgan, Ivan Serediuk, lăcătuș la o mină din Sverdlovsk, regiunea Lugansk și colhoznicii Vladimir Sosedko din raionul Kalinin, ținutul Krasnodar și Alexandr Miheenkov din raionul Roslavl, regiunea Smolensk.

După cum se vede, SS-iștii mințiseră: „numărătoarea” nu le ieșise bine. Cîțiva eroi ai evadării din „blocul morții” au izbutit să scape și s-au întors în patrie.

Cu cîteva clipe înainte de ultima bătălie, participanții la răscoală au jurat că cei ce vor avea norocul să scape și să se întoarcă în țară vor trebui să arate oamenilor adevărul despre „blocul morții”, în numele miilor de tovarăși torturați, în numele chinurilor îndurate, pentru ca asemenea atrocități să nu se mai poată repeta niciodată. Șapte dintre ei, care au rămas în viață, și-au respectat jurămîntul așa încît mie nu-mi rămîne decît să relatez pe scurt povestea lor comună.

„Blocul morții” a fost înființat în vara lui 1944. Hitleriștii îl trimiteau acolo pe cei pe care-i soco-

teau cei mai periculoși pentru dinșii — inși care evadaseră de mai multe ori din lagăre, care fuseseră descoperiți că fac propagandă antihitleristă sau care luaseră parte la acte de sabotaj și diversiune în uzine germane. Fișele prizonierilor trimiși în acest bloc erau notate cu „K” (de la cuvîntul german „Kugel” — glonte), „Nu e de dorit să se întoarcă”, „Să fie exterminat” sau „Intuneric și ceață”, ceea ce însemna o moarte lentă și chinuitoare.

Torturile începeau chiar din închisoarea lagărului, unde erau mai întîi întemnițați deținuții din blocul nr. 20. Erau bătuti pînă-și pierdeau cunoștința, împunși cu ace, torturați cu șocuri electrice. Apoi erau minăți în așa numita „baie”, unde erau izbiți din toate părțile de jeturi puternice de apă rece ca gheața și ținuti uneori așa cîteva ore. După care frizerii le făceau în păr o cărare de la frunte pînă la ceafă și oamenii erau zvîrliți goi în zăpadă. Acolo li se aruncau niște haine vîrgate, scortoase și soioase, care-i molipseau de tot felul de boli de piele: rîie, eczeme etc. În cele din urmă erau alungați prin zăpadă cu bitele către „blocul morții” și siliți să se îmbrace din mers. La intrarea în „blocul morții” erau luați în primire de doi SS-iști, care-și așteptau victimele spre a le stîlci din nou în bătaie.

Deținuții care rezistau la toate acestea ajungeau în singura baracă din care era alcătuit „blocul morții”. Baraca avea trei despărțituri. Într-una din ele — pentru bolnavi — se țirau pe podea muribunzii, cei care nu mai puteau să umble sau mai aveau foarte puțin de trăit. În a doua, de 10 pe 12 metri, se aflau pînă la 500 de deținuți. Nu existau paturi și nici măcar paie. Oamenii dormeau pe podeaua goală, murdară, unul peste altul, în cîteva straturi, iar alții chiar în picioare. În nopțile înăbușitoare de vară ferestrele barăcii erau închise ermetic și deținuții se asfixiau din pricina lipsei de aer. Iarna, dimpotrivă, SS-iștii deschideau larg geamurile și în fiecare dimineață, în baraca înghețată, se găseau multe trupuri înșepenite. În a treia despărțitură stătea „șeful blocului”, un neamț zdravăn cu față de brută, un criminal de drept comun condamnat la moarte și căruia i se făgăduise grațierea dacă avea s-o merite printr-o purtare cît mai sălbatecă cu prizonierii. Era o fiară cu chip de om, care omorîse cu mina lui mii de deținuți. Era ajutat de trei „stubendienst” („cameriști”).

În fața despărțitului „șefului” era „spălătorul”, unde se aflau niște dușuri, o cadă acoperită cu un capac și niște cirlige de fier bătute în perete. De fapt „baia” era un loc de tortură. Deținuții erau ținuti ore întregi sub un duș rece ca gheața, erau a-

țirnați de cirlige și apoi aruncați în cadă și ținuti acolo cu capacul lăsat.

În zorii zilei se suna deșteptarea și deținuții săreau în picioare fugînd spre „spălător” unde-și aruncau în față un pumn de apă. Apoi înghețați, desculți, erau minăți în curte — o fișie de șase metri între baracă și zid — și aliniați în rînduri de cite o sută. Cînd apărea „blockführerul” — un tînăr SS-ist — cu suita lui, se auzea comanda: „Culcați!” și în aceeași clipă, dintr-un furtun instalat într-un turn de pază, se abătea un jet puternic de apă înghețată, care-i trîntea la pămînt pe cei care nu apucaseră să se culce. Oamenii cădeau unii peste alții iar călăii treceau pe lîngă ei lovînd în stînga și în dreapta sau trîgînd cu revolverele la intimplare. Apoi începea „gimnastica”. Deținuții, care abia se mai țineau pe picioare, trebuiau să alerge, să se tîrască pe zăpadă sau noroi ori să umble în „pas de giscă” cite 3-4 kilometri în jurul barăcii.

În ianuarie 1945, în „blocul morții” mai rămăseseră circa 800 de prizonieri. În afară de cinci-șase polonezi — care participaseră la răscoala de la Varșovia — și de cîțiva iugoslavi — toți ceilalți erau ofițeri sovietici, în cea mai mare parte aviatori.

Deocamdată nu se cunosc decît cîteva nume ale acestor eroi. Înainte de a cădea prizonier, locotenent colonelul Nikolai Vlasov, Erou al Uniunii Sovietice, a fost inspector în aviația de vînătoare. Colonelul Alexandr Isupov comandase pe front o divizie din aviația de asalt. Ajunși în „blocul morții” ei au și început să pregătească evadarea. Din conducerea ilegală mai făceau parte colonelul Kirill Ciubcenkov, comandantul unei divizii de aviație, căpitanul Ghenadi Mordovțev, comandant de escadrilă și alții. Acțiunea fusese fixată pentru noaptea de 28 spre 29 ianuarie. Totul era aproape gata cînd, cu două-trei zile înainte de evadare, în baracă s-au ivit SS-iști. Se vede că conducerea lagărului fusese înștiințată de niște provocatori despre pregătirile prizonierilor. SS-iștii au ridicat atunci 25 de ruși printre care Vlasov, Isupov și Ciubcenkov și a doua zi s-a aflat că toți au fost arși în crematoriu. În ciuda exterminării statului major, răscoala n-a fost totuși zădărnicită ci numai aminată cu cîteva zile. Alți oameni, al căror nume nu-l cunoaștem, au continuat munca începută de tovarășii lor.

Și iată ce s-a întîmplat în noaptea de 2 spre 3 februarie. Seara, după ce prizonierii au fost închiși în baracă și garda a plecat, „șeful blocului” a fost ucis, deținuții s-au înarmaț și au alcătuit grupe de asalt. Aproape o sută de prizonieri nu puteau să participe la răscoală din cauză că abia se mai țineau pe picioare. Își dădeau seama că vor fi imediat exterminați de paznici. Într-un singur fel mai puteau fi de folos tovarășilor lor: cu saboții și hainele pe care le dăruiau, rămînînd goi. Răscolaii trebuiau să arunce aceste haine, înnuiate în apă, pe sirma ghimpată încărcată cu curent electric spre a o izola.

Noaptea, la ora unu fără zece, pregătirile au fost terminate. Un om în vîrstă, cu părul cărunt, despre care se spunea că fusese colonel ori general de intendență a adresa deținuților un cuvînt de rămas bun. Apoi prizonierii au depus un jurămînt și au răsunate strigăte: „Pentru Patrie! Înainte!” Ferestrele au fost larg deschise și deținuții au pornit la asaltul turnurilor de pază și al zidului. Asupra lor s-a abătut o ploaie de gloanțe. Prizonierii au răs-puns cu o grindină de pietre, saboți și bucăți de cărbune. Puternicele jeturi ale extincătoarelor îi loveau în față pe SS-iști. Reflectoarele sparte s-au stins. O piatră a nimerit chiar în tîmplă pe un mitralior și ajutîndu-se unul pe altul, cîțiva prizonieri s-au cățărat într-un turn. Au pus mina pe o mitralieră și au început să tragă în servanții de pe turnurile vecine.

Între timp, ceilalți evadați luaseră cu asalt zidul care inconjura blocul. Toate mitralierele lagărului trăgeau acum la intimplare spre „blocul morții”. Curtea era plină de cadavre, mulți morți atîrnau și pe sirma ghimpată, în virful zidului, dar sute de prizonieri, ajutîndu-se unul pe altul, izbutiră totuși să se strecoare afară. Acolo, însă, îi așteptau alte piedici — șanțuri cu apă, spirale Bruno, un gard înalt de sîrmă ghimpată. Nimic nu-i putea, însă, opri. Biruind toate greutățile au izbutit să iasă din lagăr. Pe urma lor se și aflau, însă, SS-iștii cu cîini, pe motociclete, luminînd cu faruri puternice cîmpul de zăpadă pe care alergau evadații desculți.

Mult mai tîrziu, în mai, cînd deținuții răscolaiți au pus mina pe lagăr, printre SS-iștii prinși a fost și unul care luase parte la exterminarea evadaților din februarie. La interogatoriul luat, a declarat că oamenii nu se predaseră. Prinși, înainte de a fi uciși, s-au năpustit asupra călăilor fasciști cu bite, pietre, i-au strîns de gît, i-au mușcat.

Cum au izbutit totuși să scape cei șapte participanți la răscoală, descoperiți în ultimii ani? În cursul nopții, Viktor Ukraințev și Ivan Bitiukov s-au furișat în grădina primarului din satul Goltzleiten unde au dat peste trei argați, sovieticii Vasili Logovatovski și Leonid Șașero și polonezul Melik, aduși acolo la muncă. Punîndu-și viața în pericol cei trei i-au ascuns pe evadați în podul casei. I-au adăpostit acolo două săptămîni, după care le-au făcut rost de haine civile și evadați au plecat mai departe. Ukraințev a fost din nou prins și internat într-un lagăr, Bitiukov a întîlnit în Cehoslovacia armata sovietică care înainta, Vladimir Sosedko și Ivan Baklanov au stat ascunși prin păduri pînă la sfîrșitul războiului. Vladimir Șepetia a nimerit într-un lagăr de prizonieri. Iar Alexandr Miheenkov a izbutit să ajungă în Cehoslovacia, unde a fost ascuns de un patriot ceh.

Supraviețuitorii legendarei răscoale s-au întîlnit pentru prima oară în 1960, la Novocerkassk. Au fost de față și salvatorii lui Bitiukov și Ukraințev: Vasili Logovatovski și Leonid Șașero. Recent, foștii deținuți din „blocul morții” au vizitat capitala U.R.S.S. și au vorbit la postul de televiziune Moscova.

S. Smirnov

Moscova, noiembrie...

Sfârșit de călătorie în Uniunea Sovietică. Foarte proaspetele impresii n-au apucat să treacă peste pragul dincolo de care devin amintiri. Ele continuă să fie trăiri intense, într-un prezent prelungit în care fete și alătăieri sînt încă azi. Emoțiile se îmbulzesc în minte și fiecare revendică prioritatea unei urgente relatări.

— Vorbește despre mine, îți spune noaptea leningrădeană. Vorbește despre farmecul clădirilor mele învăluite în cețurile toamnei, despre paginile istoriei scrise în piatra monumentelor mele, despre Neva pe care, la adăpostul întunericii, o eliberez pentru câteva ceasuri din strînsoarea chingilor de metal și beton ale podurilor.

— Vorbește despre mine, șoptește flacăra care veghează veșnic la căpătuiri eroului necunoscut din Kiev. Vorbește despre nepieritoarea vitejie a celui ce odihnește aci, unul din multele milioane care au murit pentru ca patria lor să trăiască.

— Vorbește despre mine, îți cere glasul Moscovei. Vorbește despre sărbătoarea pe care ai petrecut-o cu mine, despre felul cum au întâmpinat-o copiii mei, despre marea lor bucurie care a fost și bucuria ta.

Și, așa cum e și firesc, balanța înclină spre Moscova. Spre Moscova lui 7 Noiembrie. Sau, dacă preferi, spre ceea ce în limbajul curent al moscoviților înseamnă sărbătorile de toamnă.

Pentru tine, călătorul poposit vremelnic în capitala Uniunii Sovietice în prima decadă a lui noiembrie, se pune o întrebare: cite zile durează aceste sărbători de toamnă? Nu e chiar atât de ușor de precizat. Simburele, punctul central îl constituie, evident, 7 Noiembrie, data marii aniversări. Dar cu încă multă vreme înainte se face simțită pretutindeni atmosfera caracteristică festivă, cu plusul ei de culoare, sunet și mișcare față de cotidian. Zidurile sobre ale clădirilor capătă un fel de supratencuială: panourile gigantice pe care sînt înscrise lozincile mobilizatoare ale Programului Partidului Comunist. În bătaia vîntului filfiie mătasea grea a flămarilor roșii. Deasupra străzilor, ghirlandele de lumini multicolore execută vesele variații pe tema albă a becurilor cu mercur. Prin ferestrele deschise ale cluburilor și caselor de cultură, răsună vocile coriștilor, acordurile instrumentelor, vocalizele cite unui solist: sînt ultimele pregătiri pentru programul artistic. În magazine, un puhoi imens de cumpărători determină pe vinzătorii din spatele teșgelelor să se miște cu viteza neverosimilă a unui film rulat cu 64 de imagini pe secundă. Titlurile ziarelor anunță tot mai des îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate de oamenii muncii în cinstea glorioasei aniversări.

Sărbătoreasca tensiune crește, crește mereu. Seara de 6 noiembrie este închinată adunărilor solemne — în fabrici și uzine, în colhozuri și sovhozuri, în școli și institute și, desigur, la Kremlin.

Ai fost și tu acolo, în Sala Congreselor, călătorule abia întors de pe meleagurile sovietice. Despre ce ai să povestești mai întâi? Ziarele au scris încă de a doua zi și despre aplauzele tunătoare cu care cei peste 6 000 de participanți au primit pe conducătorii de partid și de stat, și despre tăcerea atentă cu care a fost ascultat Raportul nenumăratelor succese. Poate că ar trebui să spui câteva cuvinte despre spectacolul ce a urmat, spectacol desfășurat în toate dimensiunile vizuale și auditive. Ochiul ți-a fost solicitat de pinza ecranului și podiumul scenei iar urechea de fantasticele reverberații sonore ale instalațiilor stereofonice ale sălii.

Tema spectacolului — 45 de ani de putere sovietică. Pe ecran — Lenin se adresează muncitorilor din Petrograd. Pe scenă — gărziile roșii și

soldații iau cu asalt Palatul de Iarnă. În difuzoare — „Internațională“ și „Pășiiți înainte, tovarăși“. Momentele se succed vertiginos, în ritmul accelerat al construcției primului stat socialist din lume. Victoria asupra contrarevoluției și intervenției străine. Infaptuirea planului GOELRO. Primele cincinale. Munca pașnică a poporului sovietic.

Pe scenă, o petrecere cîmpenească. Fete și flăcăi au ieșit la iarbă verde, să cînte, să danseze, să se bucure de tinerețea lor. Deodată, o țuitură prelungă, care se ascute tot mai sinistru. Fără voie, infunzi capul între umeri. Ai senzația netă că în clipa următoare va cădea chiar acolo, peste tine, o bombă. Și într-adevăr, răsună o explozie asurzitoare: 22 iunie 1941. A început tilhăreasca agresiune fascistă.

Pe ecran, fragmente din jurnalele cinematografice ale hitleriștilor. Zvastici, zvastici. Zvastici pe Stukas-urile care coboară în picaj, zvastici pe tancurile care avansează pe pămîntul sovietic, zvastici pe căștile patrute ale infanteriștilor germani. Orașe nimicite, sate în flăcări. Pe scenă, mame cu copii în brațe par că alunecă sub șenilele carelor blindate de pe pinza ecranului. Iluzia

...Ai ascultat nenumăratele limbi străine, care se împleteau cu graiul rusesc...

este atât de puternică încît ți se oprește literalmente inima.

1941, 1942. Lupte înverșunate. Partizanii aruncă în aer trenuri, poduri, depozitele de muniții ale invadatorilor. Contraofensiva sovietică din cotul Donului. Volgograd. Prizonieri germani: palizi, înfrigurați, înspăimîntați. Cît a trecut de cînd defilau aroganți spre inima Rusiei? Cîteva minute? Cîteva ani? Trag katiușele. Înaintarea nestăvilă a armatei sovietice. 1943, 1944, 1945. Drapelul cu seceră și ciocanul e înfipt pe clădirea Reichstagului. Sărbătoarea victoriei la Moscova.

Anii de după război. Reconstrucția pașnică. Furnale uriașe, gigantice hidrocentrale, zborurile cosmice, viața fericită a poporului sovietic. Programul de construcție desfășurat a comunismului. Pe scenă, o izbucnire năvalnică de cîntece și dansuri din toate colțurile necuprinsei țări, o amănunțită farandolă de folclor viu, muzical și coregrafic.

...Ai fost și în Piața Roșie, călătorule. În dimineața aceea însoțită de 7 Noiembrie. Ai admirat perfecțiunea tehnicii pe care a demonstrat-o grandioasa paradă militară. Ai privit porumbelii cenușii, cu gulerase de pene violete, care au coborît pe pavajul de piatră cubică al Pieții imediat ce ultimul tanc și ultima rachetă intercontinentală au trecut de catedrala Vasili Blajenii. Ai reflectat: ce minunat simbol al unei armate a păcii! Ai aclamat și tu, împreună cu ceilalți invitați din tribune, pe sutele de mii de oameni ai muncii din Moscova care treceau în rînduri dese și entuziasate, detașamente ale oastei de sute de milioane de constructori ai comunismului.

În după amiaza aceleiași zile și în toată ziua următoare te-ai topit în uriașa mulțime care umplea străzile, ai participat la vioașia ei, ai ascultat nenumăratele limbi străine care se împleteau cu graiul rusesc și te-ai gândit la vremea — nu prea îndepărtată — cînd toate popoarele lumii vor intra în rîndurile aceleiași familii — familia socialismului.

— Atîta tot ai de spus despre mine? te întreabă Moscova.

— Și despre mine nimic? te întreabă Lenin-gradul.

— Și despre mine nimic? te întreabă Kievul.

— Răbdare, dragi orașe, le răspunzi tu. Mai am multe de spus despre voi, atît de multe! Și am să încerc să le spun pe toate.

Nicolae Minei

Mai există astăzi problema „părinți“ și „copii“?

Literatura secolelor trecute a fost plină de conflicte între bătrîni și tineri, părinți și copii; conflictele erau totdeauna acute dar succesiunea generațiilor, chiar dacă acestea urcau mereu, mai repede sau mai încet, spre orizonturi mai deschise era de multe ori o călătorie cu dus și întors, în sensul că și copiii, deveniți părinți, adesea se întorceau la amortirea în care poposiseră la bătrînețe înaintașii lor. Conflictul, născîndu-se mereu, era totuși cam același. Avîntul adolescentin se rupea la un moment dat, pentru că nu era hrănit cu idealuri reale. Numai cînd tinerețea generații au devenit revoluționare în înțeles deplin, cînd, mai limpede spus, au făcut revoluția socialistă și și-au păstrat, îmbătrînind fizic, tot patosul tinereții în desăvîrșirea faptei revoluționare, generațiile succesive s-au alăturat în calitate de colaboratori și tovarăși de luptă și construcție iar vechiul conflict a dispărut.

M-am oprit cu interes asupra relatării unor dezbatări recente pe această temă, din revista sovietică „Okteabr“.

În primul rînd, luarea aminte e atrasă de două articole. Într-unul, foarte tinăra tehniciană Liubov Butkovskaia spune textual: „Judec după mine, după familia mea. Am o bunică, o bunică admirabilă! Are acum 76 de ani. În tinerețe, în 1919, și-a lăsat copiii, printre care și pe mama mea, la un cîmin de copii și s-a înrolat în Armata Roșie, ca mitralier-apărător revoluția și puterea sovietică și purtînd prin foc, frig și foame idealul vieții pe care o trăim noi azi. Munca cu care mă îndeletnicesc eu acum (și eu și toți tovarășii mei), oasele pe care le construiesc, nu sînt oare continuarea concretă a faptelor și idealurilor părinților mei?“

Într-altul, semnat de J. Zalomova, mama muncitorului Piotr Zalomov, prototipul lui Pavel Vlasov, citim: „Eu pot vorbi despre „părinți“ și „copii“, bîzîndu-mă pe propria mea experiență de viață... A fost o vreme grea: războiul civil, reconstrucția, primele cincinale. Împrejurările erau nespuse de complexe și eroice. Oamenii nu se cruțau ei înșiși de sine. Dar „copiii“ ce făceau în acest timp? „Copiii“ trăiau în întregime sub impresia felului cum se alcătua viața „părinților“ lor, împărțeau cu ei aceleași idealuri comune“.

Citatele s-ar putea lungi dar cred că esențialul, adică structura acestei armonii de fond dintre generațiile de oameni sovietici, se desprinde cu claritate și din ceea ce am citat.

Între aceste generații pot fi — și e normal — diferențe de gusturi vestimentare sau de păreri, să zicem asupra dansului. Diferență de concepții care să le deosebească radical nu există, însă, în sensul că prospețimea combativității pentru idealurile revoluționare are aceeași intensitate la toate generațiile.

Unii, printre care și Larisa Krecikova, s-au oprit într-adevăr asupra unor diferențe laterale de opinii și gusturi, referindu-se îndeosebi la cea de-a „patra“ generație, aceea din care face parte, bunăoară, tinăra tehniciană Liubov Butkovskaia, citată de noi la început. L. Krecikova se referă la faptul că această generație a găsit totul de-a gata sau, cum spune bătrîna J. Zalomova, din textul căreia am reproduc mai sus un pasaj, „ei (adică tinerii) n-au apucat încă a învăța alfabetul și palatele clădite pentru ei și așteptau“. Lucrurile acestea nu sînt, însă, din domeniul conflictelor între generații și dovada strălucită este, cum spune Zalomova însăși, că „zeci de mii de băieți și fete lucrează azi la noile șantiere, la deșeluirea pămînturilor“, că „tineretul luptă pentru viața nouă, pentru comunism“. Tineretul sovietic duce ștafeta acestei construcții mai departe dar nu despărțindu-se de generația precedentă ci dezvoltîndu-i bunele tradiții și urcînd marile trepte ale timpului odată cu ea.

Și este semnificativ un anume pasaj din articolul generalului de armată A. A. Epișev: „Dar cărei generații îi pot aparține glorioșii cosmonauți Iuri Gagarin, Gherman Titov, Andrian Nikolaev, Pavel Popovici? Ei sînt aproape din „generația a patra“. În neasemuita lor faptă eroică, la fel ca într-un focar, s-au concentrat, însă, roadele ideilor leniniste, rezultatele eforturilor tuturor generațiilor sovietice, armonia năzuințelor „părinților“ și „copiilor“.

Iar criticul S. Tregub, analizînd această problemă, încheie limpede: „Sînt convins că nu există nici un fel de temeuri pentru discuții asupra cînce știe căror contradicții antagonice între „părinții“ de azi și „copiii“ de azi. Și există toate temeurile să vorbim despre inseparabila lor unitate revoluționară. Nu este nevoie să căutăm vini zadarnice „părinților“ și „copiilor“, ci este necesar să-i arătăm în toată forța și frumusețea lor pe Pavel Vlasov cel de azi, pe Nilovna de azi, pe contemporanul Pavel Korceaghin, pe acești „părinți“ și pe „copiii“ al căror cod general de viață a devenit tocmai codul moral al constructorilor comunismului, conturat în Programul partidului nostru“.

Însăși recitirea, bunăoară, a romanului lui Turgheniev „Părinți și copii“ în juxtapunere cu lectura oricărui dintre romanele sovietice contemporane în care acționează paralel mai multe generații, cred că dă, de altfel, un răspuns deslușit chestiunii schimbărilor radicale petrecute și pe acest tărîm în societatea noastră izvorită din idealurile Marelui Octombrie.

Victor Kernbach

„Și eu am crezut că am să plec de aici, că am să părăsesc Nordul. Și poate că așa fi plecat dacă n-ar fi fost Nastenka, învățătoarea din sat. Subțirică, cu ochi negri jucăuși, cu cozi lungi, m-a invitat chiar a doua zi după sosirea mea să asist la o lecție. Cu cită dragoste vorbea copiilor iakuți despre Patria noastră, despre Moscova, despre mare! Copiii nu văzuseră niciodată cum înfloresc livezile, cum se apleacă spicele de grâu, cum se agită marea. Nastenka le arăta fotografii, făcea desene pe tablă, ba chiar cînta. Era în ea atîta dorință de a-i ajuta să cunoască frumusețile țării, încît am simțit că o invidiez. După lecția aceea m-am hotărît să rămîn.

Am învățat foarte multe în Nord. Aici am cunoscut adevărata fericire. Se însănoșea un om — mă simțeam fericită. Se năștea un copil — alt motiv de fericire. S-a deschis creșa, hidrocentrala a intrat în funcțiune — și asta-i fericirea mea. Și așa zi după zi, an după an.

Cine nu se sperie de distanțe și de geruri, cine vrea să știe ce înseamnă greutățile și frumusețea, să poștească la noi în Nord: îl așteaptă fericirea...“.

Așa încep însemnările felceriței Rita Vlasova care după absolvirea școlii a plecat să lucreze în Extremul Nord. Ele sînt un foarte semnificativ document contemporan. Un document ce vorbește despre cei care, învingînd distanțele și despărțirile, lipsa de confort și îndoiala poartă ștafeta veșnică a căutărilor creatoare, a muncii, a îndrăzelii, a eroismului cotidian.

Zbor în necunoscut

20 mai

De ce se lovește omul de atîtea greutăți în viață? Abia scapă de una că a și dat de alta. Copilul învață greu să spună cuvîntul cel mai sacru, cel mai scump: mama. Și ce greu e să scrii prima literă, să dai primul examen! Dar cel mai greu e să-ți alegi un drum drept, o specialitate. Una pentru toată viața — nu de dragul cîștigului, ci pentru că așa îți dă ghes inima. Eu am făcut pasul, sînt specialistă — dar parcă-i ușor să-mi aleg acum locul de muncă?

Azi ne repartizează. Noi, felcerițele, o să lucrăm la sate. Atîta ne-am frămîntat cu toatele și cînd colo lucrurile s-au petrecut foarte simplu. Zoika Harkova, prietena mea, m-a cărat în cabinetul de istorie și ne-am oprit amîndouă în fața hărții: „Uite, îți dăruiesc întreg pămîntul. Inchide ochii și alege“. Am închis ochii și am început să plimb degetul pe hartă. Era netedă, rece, indiferentă la soarta mea. Am deschis ochii: degetul se oprise în Iakutia, la Verhoiansk. Zoika s-a pornit să bată din palme: „Mergem? In primul rînd e polul frigului, în al doilea rînd e totuși un oraș, și în al treilea — foarte departe“. I-am răspuns că sînt de acord. Atunci Zoika s-a speriat:

— Fugi, tu. Ești slabă ca o surcică. Ce să faci tu în Nord?

— Ba nu, am să plec. Am să plec! Și, ca să nu mă răzgîndesc, m-am dus glonț la comisie.

În dreptul numelui meu au apărut cuvintele: „R.S.S.A. Iakutia. La cerere“. La fel și la Zoika.

5 iulie

Azi am stat pe bancă în grădina și m-am gîndit. m-am gîndit... Ce sînt eu acum? Visam o viață eroică, dar alții au parte de ea; alții construiesc centrale electrice atomice, se pregătesc să zboare spre Lună. Pe cînd eu sînt un nimic. Am să lucrez în Extremul Nord. Ei și? Mii de oameni lucrează acolo și nimeni nu socotește asta drept ceva extraordinar. Și profesia mea e banală, oarecare: felceriță. Nu sînt medic, ci numai felceriță. La 8 ani visam să mă fac aviatoare, la 10 doctoriță, la 14 balerină. Mă și vedeam dansînd, făcînd piruete, în timp ce spre scenă zburau buchete de flori. Acum nici măcar de flori n-am să am parte: de unde să iei flori la polul frigului?

Nu m-am făcut balerină. M-am înscris la școala tehnică sanitară. Și anii au zburat ca clipcele. Iată-mă absolventă. Pipăi în buzunar carnetul cu scoarțe albastre pe care scrie „Diplomă“. Mic, neînsemnat, el m-a transformat deodată într-un om matur. O lună am să mai fiu încă împreună cu mama, cu draga mea mamă care îmi poartă atîta grijă și după aceea — la drum.

12 august

Zbor spre Nord. Avionul mă duce în necunoscut. Ieri la Iakutsk, la secția regională sanitară l-am cunoscut pe Kirill Stepanovici Șelepenkin, primul meu șef. Are o expresie favorită: „Doamnele mele...“ S-a uitat la mine și la Zoika, a lăudat raionul Verhoiansk și ne-a spus: „Doamnele mele, e o nevoie cruntă de voi. Avem medici puțini“.

Îmi cercetez tovarășii de călătorie. În spatele meu e o pereche — soț și soție — care se întoarce din concediu. Au adus cu ei o capră. O capră în Zapolearie? Ce caraghios! Cu ce au s-o hrănească? Alături de mine stă un bărbat cu ochelari care nu scapă din ochi un borcanel de vre-o trei litre. Borcanul atîrnă chiar deasupra capului meu, în apa lui se zbeugue cîțiva pești cu ochi mari și antipatici. Bărbatul îi hrănește, introduce în borcan aer dintr-un balon, mă deranjează tot timpul și nici măcar nu-mi cere scuze. „Specialist în piscicultură“ — hotărîsc eu.

Gîndurile mele se întorc mereu înapoi, acolo unde au rămas doi oameni dragi: mama și Sașa.

14 august

Încă o deziluzie: Verhoiansk-ul numai oraș nu se poate chema. La noi în Ural chiar și satele sînt mai mari; aici în zece minute ai terminat de văzut totul. Ne-am așezat cu Zoia pe bagaje și am început să plîngem. Filoții fac tot ce pot ca să ne liniștească și ne conduc la secția sanitară raională.

Vine și clipa despărțirii. Pe Zoia au repartizat-o la 50 de kilometri de Verhoiansk, pe mine — la 150. Mîine plec. Călare. Altfel nu se poate ajunge.

17 august

Ați încercat să mergeți călare? Călăuza mi-a adus calul și mi-a spus scurt: „Încăleacă“ „Ușor de spus încăleacă — i-am răspuns — dar

— Trebuie să ai puțină răbdare, să treaci și nu plînge. Altfel, în loc de gropițe ai să dai duri.

Blestemate gropițe! Numai necazuri îmi faci ori îmi vine să plîng dar fața pare că ride.

— N-am venit aici să mă odihnesc! Vă rog, creați condiții de muncă! — am strigat și am fugă. M-am oprit drept în cerdacul așa nu meu spital. Ce neajutorată și jalnică îmi părăsi.

— Bună ziua!

Am tresărit. În fața mea era o fată. — Trebuie să ai venit și m-am înființat. Să vătaoarea, Nastea mă cheamă. Dar de ce plîng supărat cineva?

— Președintele. Nu vrea să mă ajute, îmi să aștept pînă la toamnă. N-are decît să aștept eu am să plec!

Nastenka s-a așezat lingă mine și a căzut duri.

— Sigur, mie totul mi se pare aici mult mai plu, fiindcă sînt localnică. Dar să știi că noi putem mîrgini la lecții și la vindecarea bolii. Sîntem doar intelectualitatea satului și totul vește. Și președintele are dreptate. La noi scurtă, treabă multă, n-au timp de tine acum potrivă, așteaptă ajutor de la tine. Și tu îi dai „Am să plec!“ Să-i rugăm pe băieți să ne aștepte.

— Care băieți?

— Ai noștri comsomoliștii. Dar ce mai stăm să te instalezi. Adică așteaptă puțin...

Și Nastenka o luă la fugă. Ușoară ca vînt frumoașă. O frumusețe deosebită, nordică. Din legendă. Slăbuță, îmbrăcată într-un sarafan colorat, cu părul așa de negru că avea reflexe bastre, cu ochii la fel de negri și tăiați pieziș. S-a întors însoțită de un băiat care căra u

f adresa fericirii

Jurnalul unei felcerițe

cum?“ Pînă la urmă m-am cățărât cumva. Tot drumul Hristofor, călăuza mea, a cîntat legîndu-se în șea. Iar eu... Calul o lua la trap... eu sîream cît colo, făceam un pas înainte — eu veneam pe spate, mai făcea unul — cădeam într-o parte. Valizele îmi loveau picioarele... Am făcut un popas în tundra ca să ne odihnim și să bem ceal. Hristofor mi-a spus cîteva legende minunate de prin partea locului, despre munți, pietre, riul Iana — așa o chema pe fata care a preferat să se inee decît să se mărite cu bogătanul Toion...

Și ne-am așternut iar la drum. „Mai avem mult?“ îl întrebam din cînd în cînd pe Hristofor. „Doi pași“. Cu acești „doi pași“ am făcut vre-o patruzeci de kilometri. Cînd credeam că am să mă prăbușesc de pe cal ca un sac, s-au ivit luminile Adiciului, satul meu.

L-am „inspectat“. Ce frumusețe! Căsuțe aliniate în rînduri drepte, pădure, ierburi cu miros ciudat, măcieș rubiniu, greieri, fluturi și soare cît să ajungă pentru fiecare frunzuliță, pentru fiecare fir de iarbă. Sînt foarte bucuroasă dar și puțin dezamăgită. Unde-s zăpezile veșnice, gerurile? Halal romantism...

Ce înseamnă „un stăpîn bun“?

18 august

Coridoare albe, saloane tăcute, paturi așezate în șiruri drepte... Așa arată spitalele din orașe. Așa ceva speram să găsesc și la Adici. Dar cînd am pășit pe ușa spitalului — mai exact a punctului sanitar — toată starea mea de spirit sărbătorească a dispărut fără urmă. Pereții nevăruți, în mijlocul odăii o sobă uriașă. Toată mobila — două paturi de scînduri și un scaun. M-am așezat pe un pat și am căzut cu el cu tot. M-am simțit nu știu cum jignită, furioasă. Și am pornit-o glonț spre conducerea colhozului. Acolo am găsit la birou un bărbat.

— Cum nu vă e rușine! — am început să țip la el. Colhoz-milionar și n-are un spital ca lumea. Așa face un stăpîn bun?

— Dumneata ești noua felceriță? Să facem cunoștință: Burțev, președintele colhozului. Ai dreptate, un stăpîn bun nu face așa. Numai că spitalul este și al dumitale, și dumneata ești stăpînă. Ce propui?

— Să se facă reparații, să se tencuiască, să se văruiască, să se vopsească. Să-mi dați paturi, mese, dulapuri.

urlaș de lemn. Tablile erau artistic împodobite figurine tăiate în lemn care reprezentau vînt animale, păsări.

— Uite. Ți-l facem cadou. De la el l-am cunoscut Nastenka pronunța încă greu cuvintele rusești grele. Faceți cunoștință: Afanasii, radiotelegrafist și organizatorul nostru de Comsomol.

„E seară. Stau într-o cameră curată, frumos curățată. Toate le-am făcut noi trei, Nastenka a sosit pînă și podelele. Acum nu mai sînt singură. Așa de mine sînt prieteni iakuți. De la ei și de la ședinte am căpătat o lecție: nu trebuie să așez totul de-a gata, ci să faci tu cu mîinile tale. Iar ne-au învățat la școală numai ce să facem cînd tu e în regulă, și nu ne-au învățat și cum să cedăm cînd lucrurile nu sînt așa cum ar trebui să fie?“

★
Dragă Sașa. Iată-mă scriindu-ți de la frigul. N-ai să mă crezi dar la noi toată în floare și o căldură ca în Crimeea. La noi eu sînt de toate — și director, și medic, și cer, și soră, și moașă, și administrator. În cumscripția mea am zece sate și toate la 50 de kilometri distanță. Fiecare trebuie să așeze o dată pe lună, în afară de cazurile urgente. Iar cazurile urgente... Aici ele diferă oare de cele din orașe. Acolo dai un telefon și zece minute „Salvarea“ e la scară. Eu m-am întors adineaori de la un bolnav grav, am călăre peste șaiszeci de kilometri. Vara, singurul mijloc de transport. Cînd am tîrîul am căzut cu calul în apă. Am ieșit din apă ca o găină plouată.

Un băiețel, pe care-l cheamă Aeroplă, contractat o congestie pulmonară. N-am dormit două zile și două nopți. Comprese, injecții pravegherea continuă a pulsului. A fost pe mine caz grav. Ce practică grea! De cîteva am fugit din iurtă pe stradă ca să mă ufuș în tratate.

Înțelegi, trebuia nu numai să-l vindec. Nu buia să arăt că pot face asta, pentru că oamenii să creadă în mine. Deocamdată nu din două motive: din cauza tinereții mele unii din cauza străvechiului obicei de-a ufuș pe la doftoroaie.

Știi, cînd m-am așezat prima dată la masă așteptarea bolnavilor, am deschis un ziar

dedesubt am pus manualul și câteva pachetele de sare amară. Dacă nu reușesc să pun diagnosticul, trebuie să-i dau totuși omului ceva pînă-î dibui boala, ca să nu se îndoiască de mine.

Îți amintești cum mă ironizai: „Mare lucru! Felceriță!” Dar dacă l-ai fi văzut zbenzindu-se pe Aeroplan pe care l-am vindecat eu! Cum plîngea maică-sa de fericire și cum mă săruta! Ai fi înțeles atunci că și meseria mea modestă poate aduce un ocean de fericire. Că și eu sînt constructor, ca și tine. Constructor al sănătății oamenilor. La revedere, scrie-mi.

Rita.

10 octombrie

Azi am simțit pentru prima dată ce înseamnă polul frigului. Chiar dacă ți-ai pune mâna subă și două perechi de pislari, tot ai țopăi de gheață ca o marionetă trasă de sfoară. Localnicii rîd de mine: fleacul ăsta de 40 de grade e ger? Cînd or să aibă acolo 60 de grade, atunci să stăm de vorbă...

Am săpat gropi pentru stîlpi. Centrala electrică e gata. A mai rămas doar să se tragă firele... și să se pună adio lămpi!

Prezidenții de muncă voluntară sînt aici o adevărată bătaie. Iese la lucru absolut tot satul. Și ce bucurie mi-a făcut Burțev!

— Vezi cum lucrează oamenii? — mi-a spus. Ce-ar fost dacă ar fi venit și ei la mine cu pretenții, să-mi veni tu: „Dă-ne lumină, tovarășe președinte, să-mi gropi, pune stîlpi”. Uite, am terminat centrala electrică și acum ne apucăm de spitalul tău. O să avem un spital pe cîste.

— Mi-e rușine! Oamenii ăștia se poartă așa de fru-

VLASOVA

a sufletului. Zăpezile, amurgurile nordice, goana renilor, tundra inundată de flori — toate acestea înseamnă exotism, nu romantism. Capacitatea de a te bucura de frumusețea pămîntului, de fiecare fulg de zăpadă și fiecare fir de iarbă, capacitatea de a-ți face datoria cinstit și a vedea în asta un sens — asta-i romantismul. El înseamnă stîrpirea musculițelor, a bolilor a falsului romantism al iurtelor și traului nordic. Este exact ceea ce fac, așa cum pot și mă pricep. Și asta-i tot viața mea personală. Eh, Sașa, Sașa...

16 februarie

Prima impresie este de multe ori înșelătoare. Încă n-am scris nimic despre Nikolai. Prima vizită mi-a făcut-o de mult. În noiembrie. A bătut la ușă s-a scuturat de zăpadă, a intrat în cameră și numai deodată l-am recunoscut pe vecinul meu din avion.

— A, piscicultorul!
— De ce piscicultor?
— Păi nu ții minte peștii din borcan?
— I-am adus aici pentru acvarium. Eu sînt medic veterinar, am fost transferat aici. Mi-am zis să trec să-mi cunosc colegă.

„Halal coleg — m-am gândit atunci — doctor de vaci!” Dar Nikolai e un tovarăș minunat. Mergem împreună pe viscol și pe geruri năpraznice, fiecare cu treaba lui. Ieri s-a îmbolnăvit un copil, am vrut să-l mai văd o dată ca să fiu liniștită și l-am rugat pe Nikolai să mă însoțească. Fetei îi era mai bine, îmi făcusem griji degeaba, și ne-am întors.

Nikolai mi-a spus deodată:
— Îți amintești cînd mi-ai vorbit de scrisoarea lui Sașa? M-am gândit de multe ori: așa poate scrie numai un simplu cunoscut, nu un iubit. Ai să cunoști și tu fericirea.

— Ce înseamnă după tine fericirea?
— Uite, eu lucrez de nouă ani în Nord. Nouă ani de căutări, de luptă, de bucurii. Atîta timp cît simți că ești necesar altora, e plăcut să trăiești. Fericirea nu înseamnă o viață fără griji, ci uneori chiar durere, lacrimi, e simțămîntul acela de înnoire pe care-l ai după ce învingi o piedică, un insucces, o nenorocire. Cum e cu tine acum...

Ce simple-s toate la Nikolai! El pășeste ferm pe pămînt, pe cînd eu mă mai împiedic uneori.

Trăiește, stăpînește!

Dragă Sașa. Îmi scrii că-i chestie de gust. Nu, nu-i vorba de asta, ci de atitudinea față de viață. Nimeni nu te condamnă că trăiești la oraș, dar nu în-

cerca nici tu să-i convingi pe alții, să le inoculezi filozofia ta cam — scuză-mă — meschină. În ce mă privește pe mine, eu nu pot încălca tînăra noastră tradiție sovietică — cînd tinerii pleacă în întîmpinarea vîntului, caută, construiesc și se construiesc pe ei înșiși, devenind oameni. Cînd, dacă nu acum, cînd ești în plină putere, să învingi distanțele, să cauți și să nu te dai bătut? Ai să-mi spui că poți căuta și în laboratoare, și pe șantierul tău. Și așa este. Nu e vorba de confortul urban, de locuința comodă pe care ai primit-o. Sînt și în Nord dintr-ăștia care vinează locuri călduțe. Mai rău e cînd este pustie „locuința” sufletului. Nu mă refer la tine ci în general.

Nu înțeleg de ce vezi în natură numai mlaștinile și musculițele?

Dacă toți ar fi privit-o ca tine, n-ar mai fi existat tablourile lui Levitan și Șişkin, poeziile lui Pușkin. Să-ți descriu eu cum e la noi. Merg la fermă. Cărarea îngustă șerpuește printre copaci. Mă apropiu de un lac. E liniștit, somnoros. Ștuful îl înconjoară ca un imens inel, străjuind parcă această împărăție a liniștii. Îți vine să te așezi și să visezi cu ochii deschiși. Dar cărarea te îndeamnă să mergi mai departe. Mereu ți se dezvăluie locuri noi. Calul urcă încet. Ai ajuns în vîrfurile dealului. De acolo se deschide o priveliște care îți taie respirația. Trăiește, stăpînește!

Unii înjură Nordul fără să-l fi văzut vreodată. Dar e și mai rău cînd îl laudă neștiind cît e de greu și de frumos să trăiești aici!

Ce am devenit eu în Nord? Nu-i mai învidiez pe oamenii cu alte profesii. Să zicem pe geologi care caută în Iakutia diamante, aur, petrol.

Se întîmplă să mă înfurii pe mine, că am lipsit uneori de la lecții. Am cîteodată un caz

și îmi amintesc că am mai auzit cîndva de boala asta, dar n-am fost atentă și am uitat multe. Și acum de asta depinde viața unui om! N-aș mai lipsi de la nici o lecție, n-aș mai pierde un minut de practică. De ce își fură oamenii singuri căciula?

Mă cheamă Am un bolnav aproape, la numai șase kilometri. La revedere. Rita.

19 martie

Toată viața am să-mi amintesc de ziua asta. Piotr, un tînăr colhoznic din Haton-Haiu, luptîndu-se cu viscolul, a bătut palid la ușa mea. „Vino, doctore la noi. Naște nevastă-mea. Hristina!” După cîteva minute înfruntam amîndoi viforîna de afară. Mă se părea că n-o să se mai termine nici o dată cumplitul iureș al zăpezii și strigătele lui Piotr care îndemna renii: „Hoh! Hoh! Hoh!”

În cele din urmă am ajuns. Iurta era plină de oameni. Hristina zăcea pe pat, ochii îi erau larg deschiși. Mîinile stringeau spasmodic tăblia de lemn. Imediat mi-a sărit în ochi forma neobișnuită a pîntecelui, parcă întins în părți. „Nu cumva... m-a fulgerat un gînd. Și doar totul era normal!” Am pîpăit pîntecelul. Așa era. Copilul se întorsese de-a curmezișul și nașterea începuse.

M-au trecut nădușelile. Ce să fac? Singura salvare era operația. Adică medic, narcoză, condiții de spital. Dar cazul era disperat, nu mai puteam aștepta.

Pentru prima dată eram pusă în situația să lupț singură cu moartea. „Ce-ar fi să fac eu operația și fără narcoză?” Abia acum mă gîndesc că aș fi putut să nu încălc atunci instrucțiunile și formal să fi avut dreptate. Dar moartea chinuitoare sub ochii mei m-ar fi lipsit de dreptul de a mă scuti oastă al medicinei.

Am poruncit tuturor să iasă. mi-am spălat mîinile cu spirt, apoi cu iod. Lacrimile mă podideau. Am rugat-o pe Hristina să rabde. Piotr și două femei erau singurele mele ajutoare.

„Buzele îmi sînt mușcate pînă la sînge, sudoarea lipicioasă îmi șiroiește pe spinare. Pipăi bisturii mie. Și timpul aleargă, fiecare clipă e prețioasă și eu plîng, urlu de neputința mea. Hristina își pierde cunoștința. În sfîrșit, pruncul e în mîinile mele dar mort. Asfixie. „Apă” — țip eu. Apă fierbinte, apă rece, o injecție, încă una, respirație artificială. I-aș da o parte din viața mea, numai să-l văd salvat. Și deodată aud un țipăt, întii slab, apoi puternic, poruncitor...

21 mai

Piotr, soțul Hristinei, mi-a adus în dar o rață vie. Nu știe ce să-mi mai facă de bucurie că i-am scăpat soția și copilul. A inventat

Peisaj tipic pentru țigaua iakută

acum chestia asta cu rața. Poți să-l refuzi? Toată ziua am plimbat-o de sfiorică.

„Mi-am revăzut însemnările făcute în primul an de viață în Nord. Cîte s-au schimbat de atunci! Au dispărut iurtele și lămpile cu gaz pe care eu le-am mai apucat. S-au născut orașe mari, luminoase. În ele este și o părțică din munca mea. Și nu numai în ele. Undeva, în regiunea Verhoianskului cresc fete pe care le cheamă Rita. Părinții le-au numit așa în cinstea mea, pentru că eu, o simplă felceriță, le-am ajutat să vină în lumea asta minunată. Numele noastre rămîn printre oameni, în inimile lor.

Sînt fericită, am familie, copii. Locuim tot în Nord, la Iakutsk. Aici l-au transferat cu slujba pe soțul meu, altfel n-aș fi părăsit nici o dată Verhoianskul. Acolo trăiesc prietenii mei — Nastenka și Afanasi, azi soț și soție.

ierii

os cu mine și eu am făcut așa de puțin pentru ei! Am să le dau tot sufletul meu.

Incep să am principii

10 decembrie

M-am dus la raion cu darea de seamă. Centrul raional nu mai e acum la Verhoiansk, ci Batagai. O simplă așezare muncitorească dar taie orice oraș. Cum să spun, a trebuit să ne obișnuim cu confortul urban: încălzire centrală, cluburi, li de dans încăpătoare. Ce dor ne e de dans!

Ne e — adică mie și Zoikăi. Aici l-am întîlnit iar pe șeful nostru. Ce om bun și inteligent! Întii ne-a îndat pentru munca noastră, apoi ne-a spus: „Ei, oamenii mele, v-am chemat anume pe amîndouă ca să vă vedeți. Sîntem foarte mulțumiți de voi. Stați aici zece zile, distrați-vă și apoi întoarceți-vă acasă.”

Am stat zece zile, am dansat zilnic cîte patru ore, am văzut toate filmele, am bătut la disperare suc și fon. Cum se descurcă Zoika? Așa. În a noua zi a venit la secția sanitară raională cineva din satul Zoikăi. Oamenii îl trimiseseră special ca să afle de ce întîrzie atîta „doctorul” lor; nu cumva s-o fi îmbolnăvit?

15 ianuarie

Noul an a împlinit două zile. Ce mi-a adus? Întrebarea este tradițională. În viața personală — nimic. Dar ce înseamnă de fapt viața personală!... Mă uit la fotografii. Printre ele este una... așa, unde ești? Dar Sașa tace.

A fost, însă, o seară cînd n-a tăcut. Cu toate că atunci cuvintele erau de prisos. Mi-a spus că vom întotdeauna împreună, chiar și la capătul pămîntului... Eu sînt acum la capătul pămîntului...

Mi-a răspuns la scrisoarea pe care i-am trimis-o în toamnă. Mi-a scris: „Ce te-a atras acolo? Nu cred că îți place să nu dormi nopțile, să mergi cărare înconjurată de roiuri de musculițe, să te scâlzi într-o apă rece ca gheața. Rita, draga mea, înțelege că romantismul e frumos numai în cărți. Taiga, tundra, pustiu sînt pentru anumiți oameni — fanatici, parte puternici dar fanatici. E o chestie de gust...”

Cine a spus că romantismul înseamnă musculițe, mlaștini reci? Nimic nu-i mai de gustător decît un asemenea „romantism”. Romantismul este o însușire

cu Maxim Gorki, care va avea o mare influență asupra vieții și activității lui.

După ce termină liceul la Ostrogojk, Marșak își continuă studiile la Petersburg și la Londra. Prin 1907 începe să publice versuri și traduceri din clasici. Dar deplina dezvoltare a talentului său, publicarea operelor prin care și-a câștigat dragostea cititorilor a avut loc abia după Revoluția din Octombrie.

Majoritatea operelor, Marșak și le-a destinat celor mai pretențioși dintre cititori: copiii. Volumele lui pentru cei mici „Incendiul”, „Poșta”, „Zăpăcilă”, „Șase de unu”, „Casa pisicii”, „Mister Twister” și multe altele, mai toate traduse și în românește, se bucură de o largă popularitate aproape pe întregul glob. Pornind de la lucruri în aparență

Povestitor,
poet,
traducător

MARȘAK la 75 de ani

Cuvintele ca și florile strânse buchet spre a fi dăruite cuiva, cuprind firește, împreună cu propria lor frumusețe și o parte din inima celui ce le dăruie. Dar strălucirea și culoarea adevărată ele și-o capătă numai de la cel cărui ii sînt dăruite.

La aniversarea lui Samuil Iakovlevici Marșak, cuvintele, ca și florile, își găsesc frumusețea în frumusețea exemplului vieții poetului: 75 de ani dintre care cei mai mulți închinăți poeziei.

Născut la Voronej în 1887, Marșak începe să scrie poezii lirice și să traducă încă din primele clase de liceu. Pe atunci, cam prin 1900, cînd abia împlinise 13 ani, tinărul poet face cunoștință

mărunte și cărora le descoperă întotdeauna un simbul poetic, Marșak povestește întâmplări din viața de toate zilele, lărgind orizontul copiilor, învățîndu-i să prețuiască ceea ce merită cu adevărat să fie prețuit și să respingem ceea ce trebuie respins. Versurile lui poartă pecetea talentului au-

tentic; povestitorul Marșak nu e niciodată depășit de poetul Marșak. Iată de ce adevărurile pe care le exprimă găsesc ecou direct, conving fără efort, sînt însușite ca lucruri firești, care nu pot fi altfel.

Secretul puterii acestuia de a convinge stă în măiestria poetică, în autenticitatea mijloacelor folosite de Marșak, în prezența neîndoieinică a poeziei.

S-ar cuveni poate să stăruim asupra umorului lui Marșak și asupra gingășiei pe care o cuprinde majoritatea poeziilor lui. Ar trebui poate să arătăm cum gingășia aceasta știe să se preschimbe în armă atunci cînd are în față dușmanul, răul. Ne mulțumim, însă, să spunem că atît umorul cît și gingășia despre care vorbeam își au izvoarele în universul copiilor, în lumea și în gîndirea lor, cărora Marșak se pricepe atît de bine să le deschidă larg porțile cu cheia poeziei.

Statornicirea aceasta a lui Marșak în universul celor mici, de parte de a îngusta realitatea duce, dimpotrivă, la o lărgire, la o adîncire a ei. Întîmplările, în aparență mici, ca și eroii lor, capătă sensuri și dimensiuni noi, adevărurile descoperite de Marșak în lumea celor mici rămîn adevăruri și pentru cei mari. Iar poezia lui farmecă la orice vîrstă.

Bun cunoscător al limbii și literaturii engleze, Marșak a alcătuit traduceri desăvîrșite din Kipling, Burns, Coleridge, Keats, Milton, Blake, a tradus cu măiestrie balade populare engleze și a dat cea mai frumoasă traducere în limba rusă a sonetelor lui Shakespeare.

În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Marșak a publicat excelente poezii satirice și a scris apreciatul basm poetic „12 luni”.

Lucrările lui au fost premiate de mai multe ori. Dar răsplata cea mai aleasă pentru poet o constituie, firește, dragostea statornică și mereu proaspătă a milioaneilor de cititori, dragoste de care Marșak se bucură din plin.

Gellu Naum

ILYA ILF:

Din carnetul scriitorului

In acest „carnet”, I. Ilf și-a notat idei, titluri, denumiri etc., pe care apoi le-a utilizat în lucrările scrise în colaborare cu E. Petrov.

- In epoca noastră numai actorii și-au păstrat titlurile de noblețe, exagerate și grandilocvente.
- Nu-i om, ci un burduf cu hrean și muștar.
- Vindea titluri de noblețe în beneficiul copiilor.
- Strigătele torturate ale pacheboturilor.
- Scrinciobul geme, scîrție și zboară.
- Vizitii începu să plîngă, fluturîndu-și poalele albastre ale mantalei.
- E atît de adormit încît se va trezi foarte aproape de Jupiter.
- Ce puternic clocotește viața! Dar de ce nu se descrie niciodată cum începe să clocotească?
- Stăpînii cîinilor sînt niște martiri; trebuie să le facă întotdeauna temenele.
- Prăpastia cea mai adîncă este prăpastia bănească. Poți să te cufunzi în adîncul ei toată viața.
- Bulevardul „Tinerelor talente”.
- Un jucător de șah. Conferință. Deodată declară că belota se pretează la mai multe combinații decît șahul.
- Fără să știe, lovi un om pe care îl adora și pe care îl admirase toată viața.
- Un bărbat plăcut, liniștit și loial. Se dovedește însă, că e o ființă satanică, membru al ordinului Templierilor. Adoră țapul negru. Crede că toate se trag de la diavol.
- Intră, iese, ride și-și trage un glonte în cap.
- O cafenea lingă stația de autobuz Maraton. Portretul patronului, cu guler tare și mustață bătoasă. Patronul, în carne și oase, cu obraji roșii. Mustățile naturale nu-i sînt atît de mindre.
- Trebuie să scrii mult și bine.
- Își acoperă filele carnetului cu telegrame de servicii și cu adrese, apoi îl aruncă și își cumpără altul.
- Politețe: nu-și scoate pălăria, nu salută pe nimeni, nu cedează niciodată locul, nu respectă femeile, nu spune nicicînd: dacă vreți, mulțumesc, fiți vă rog amabil, bună ziua, bună seara.
- Se încruntă tot timpul. Are de pe acum fruntea lui Voltaire. Dar nu-i folosește la nimic.
- O revistă literară. Lungi articole critice. Scrieți mai scurt, nu sînteți Gogol.
- Vorbea cu lipsa de pudoare a unui apostol.
- Dacă Tolstoi ar fi scris la fel de nebulos ca P., n-am fi aflat niciodată cu cine s-a măritat Natașa Rostova.
- Dacă îți place cineva, vreau să fie aproape de mine tot timpul, în orice clipă.

In romînește de I. VASILE

● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ●

Un roman de aventuri*

Literatura sovietică cuprinde cîteva izbutite romane de aventuri, ieșite de sub pîna unui Kataev, Gaidar sau Kaverin. Romanul lui I. Gherman „Un singur an” se alătură acestora, chiar dacă nu în același plan cu „O pinză în depărtare” sau „Timur și băteji lui” ci undeva mai jos, datorită mai ales narațiunii prolixice. Cu toate acestea romanul lui I. Gherman are certe calități literare, așa după cum se va vedea în continuare.

„Un singur an” este o carte consacrată lucrătorilor din miliție și infractorilor de drept comun. O primă reușită a autorului este aceea că brigada lucrătorilor din miliție ne este înfățișată ca un colectiv, cu calitățile proprii oricărui alt colectiv sovietic de muncă, dintr-o uzină sau dintr-o instituție. Cu toate că domeniul în care operează brigada este neobișnuit, activitatea colectivului de milițieni este orientată spre același țel și străbătută de aceleași principii etice. Urmărindu-i pe infractorii de drept comun, Lapsin, Pobujinski, Bocikov și mezinul Okoșkin dovedesc în permanență o înaltă principialitate față de cei ce încălcă legile statului sovietic și o permanentă preocupare pentru recuperarea delincvenților care au nimerit intim-

plător sau dintr-o eroare în lumea interlopă.

Pentru că această lume este populată de prezența unor delincvenți înrăiți ca Drozdov, Korniuha sau Balaga, dar și de rătăciți ca Hmeleanski sau Jmakin. Descrierea lumii interlope este făcută cu o anumită acuratețe psihologică iar autenticitatea personajelor ei este cu atît mai remarcabilă cu cît autorul n-a abuzat de pitoresc; limbajul peștriș ca și ipostazele grotesci, specifice mediului, sînt sugerate doar cu o discreție de cel mai autentic bun gust.

În centrul romanului se află răufăcătorul Jmakin și milițianul încercat, Lapsin. Înfruntarea celor două personaje se produce pe două planuri. Jmakin, orfanul-vagabond, condamnat prima dată dintr-o eroare birocratică, de care este răspunzător un anume Mitrohin, este pentru Lapsin un individ care trebuie urmărit pentru a fi neapărat arestat. Dar Lapsin, ca un bun cunoscător de oameni, înțelege că Jmakin este de fapt o victimă și că el trebuie să-i urmărească peregrinările pentru a-l ajuta, pentru a interveni în momentul cel mai potrivit și a-l reda societății. Dubla urmărire a lui Jmakin, dacă ne putem exprima așa, se termină de altfel cu deplin succes și fostul infractor, după ce își ia cu brio carnetul de șofer, chemat sub arme îndeplinește o misiune de mare încredere pe frontul sovieto-finlandez.

Pe parcursul povestirii întîlnim cî-

teva episoade izbutite și cîteva încrucișări de destine bine alese. Astfel, evadarea lui Jmakin și goana lui prelungită prin taigaua înzăpezită, cu toată factura aventuroasă, are o notă de autentic dramatism; încercarea de sinucidere a aceluiași Jmakin ca și încercarea foștilor săi complici de a-l suprima, marchează ferm tot atitea momente decisive în evoluția eroului.

Apariția Klavdiei Korcimarenko în calea lui Jmakin este, neîndoieinic, un eveniment nu numai pentru fostul infractor ci și pentru cititor. Klavdia este în primul rînd o femeie autentică, care știe să iubească cu pasiune și nu poate trăi fără o asemenea dragoste. De aici provin îndrăznelile ei și convingerea că Jmakin nu este pur și simplu un borfaș. Tocmai de aceea, într-un moment hotărîtor din existența lui, ea va reuși să oprească degringolada lui Jmakin și să-i insufle dorința de a trăi altfel.

Apariția actriței Balașova în viața lui Lapsin, constituie de asemenea o reușită încrucișare de destine. Balașova este mediocră sub raportul profesiei, după cum singură o recunoaște. Are în schimb un farmec pe care îl degajă sensibilitatea ei autentică, sensibilitate ce este apărută de o atitudine profund onestă față de oameni și față de viață. În intimitatea lui Lapsin putea pătrunde doar o astfel de femeie și autorul romanului a intuit exact acest lucru. Păcat doar că deznodămîntul raporturilor dintre Balașova și Lapsin, fericit de altfel, este forțat.

Existența lui Jmakin, înnegrută la început de intervenția meschinului Mitrohin, se echilibrează apoi sub patro-

najul Klavdiei și al lui Lapsin. Ce-kistul educat de Dzerjinski în spiritul înaltei morale comuniste veghează și intervine cu multă responsabilitate în viața lui Jmakin, conștient că înfăptuiește un act de dreptate socială, în spiritul noii orînduirii.

Antrenantă în episoadele polițiste, cuceritoare adesea sub raportul încrucișării destinului, convingătoare în desenele ei psihologice, cartea lui I. Gherman se recomandă ca o lectură plăcută cititorului.

Paul Granea

* Iuri Gherman: „Un singur an” — Editura pentru Literatură Universală.

O nouă producție „Mosfilm”: „Judecata“

DRAMA LUI SEMION TETERIN

Un om a ucis alt om.

Dar dacă actul nu a fost premeditat, dacă glonțele fatal a plecat din întâmplare, din nebușcare de seamă? Crima rămâne totuși crimă și vinovatul trebuie să apară în fața tribunalului care va lua în considerare circumstanțele atenuante.

Vladimir Skuibin și Aida Mansarova povestesc o astfel de întâmplare tragică în noul lor film „Judecata”, realizat de studiourile „Mosfilm” după un scenariu de Vladimir Tendriakov. Semion Teterin, vinător iscusiț, și-a dobândit faima de om întreprind, cinstit și sincer. Întreg satul știe cum și câți urși a doborât, și nu din vreo poveste vinătoarească ci din mărturiile celor care au avut curajul să-l însoțească în incursiunile lui dificile și primejdioase. În ziua fatală, Semion Teterin a ținut să-și îndeplinească promisiunea făcută de mai multă vreme șefului de șantier Dudariov de a-l lua cu el la vânătoare. Totul ar fi decurs normal dacă n-ar fi apărut și un al treilea partener — felcerul Mitiaghin, un om stingaci, greoi, care după multe insistențe izbutește, în sfârșit, să obțină încuviințarea lui Teterin de a-l însoți. Ce plăcut e să umbli în zorii zilei prin pădurea care se trezește! Dar trebuie să adămi totuși în tăcere, pentru a nu trezi atenția ursului. Ciinele tocmai pusese vinătorii pe urmele unui urs. Deodată, acesta ieși din desigur în fața vânătorilor. Nu le mai rămânea decât să-l doborâre cu o lovitură bine sătită. Un foșnet suspect de ramuri se auzi într-o parte. „Să se fi ascuns pe aici vreun om?”. Un gând neliniștitor îi trecu prin minte lui Teterin. Strigă: „Nu trageți!” dar cuvintele îi fură înăbușite de două detunături. Dudariov și Mitiaghin trăseseră deodată. Ursul se rostogoli înși, alături, se prăbuși un om în piroși.

La locul accidentului au fost chemate autoritățile judiciare și un medic. Nu s-a putut descoperi, însă, nici un glonte, după care să se poată stabili care dintre cei doi vânători devenise ucigaș fără voie.

Neavând dovezi, tinărul judecător de instrucție se angajează pe calea unor deducții logice. Mitiaghin este un om fără experiență; e puțin probabil ca el să fi tras bine. Deci, el a ucis. În timp ce țira cadavru ursului spre casă, Teterin descoperă un glonte sfărâmat, infipt adinc în craniul animalului. După ce reconstituie glonțele, Teterin se convinge că după calibrul ar corespunde puștii lui Mitiaghin. Se dovedește puștii judecătorului de instrucție și-i împărtășește cele constatate. Judecătorul îl ascultă neîncredent. Ce interese avea să dea glonțelului forma inițială? Nu cumva pentru a-l adapta calibrului puștii lui

Mitiaghin și astfel să-l dezvinovățească pe felcer, cu care e prieten?

Drama interioară a personajului principal, a vânătorului bătrîn și cinstit, rămas singur cu băștința lui, devine acum obiectul unei minuțioase analize psihologice. Actorul Nikolai Kriucikov — interpretul lui Teterin — ni-l arată ca pe un om puternic care s-a învâlmășit, în sufletul lui: nu are încredere în judecătorul de instrucție, se gîndește la soarta copiilor și soției Mitiaghin, se îndoiește de cinstea lui Dudariov care, după cum i se pare, nu vrea ca descoperirea lui Teterin să devină publică...

Izolindu-se de oameni, Teterin caută singur o ieșire din această situație dificilă. Și, orbit de durere, face un pas greșit: se prezintă la tribunal și la toate întrebările răspunde că nu știe nimic.

Un adevăr aspru, bărbătesc, o profundă cunoaștere a sufletului omenesc, intransigență față de compromisurile morale de orice fel, fac din acest film o operă deosebită, impresionantă.

F. Markova

Ninel Miškova, interpreta filmelor „Sadko”, „Iliia Muromet”, „Casa în care locuiesc”, filmează în momentul de față la studioul „Dovjenko” din Kiev. Miškova deține unul din rolurile principale în filmul „Să trăiești, Gnat!”, turnat de V. Ivcenko după un scenariu al scriitorului Vadim Kojevnikov. Eroii filmului sînt oameni obișnuiți, muncitori care participă la construcția conductei de petrol „Drujba” care unește U.R.S.S. cu țările de democrație populară.

FILMUL

Planurile lui

Alexei Batalov

În timp ce savantul astronom Dmitri Gusev, eroul filmului „Nouă zile dintr-un an”, cucerește simpatia și admirația spectatorilor din multe țări ale lumii, interpretul său, popularul Alexei Batalov, și-a reluat activitatea de regizor. Ca și „Mantaua”, noul lui film va fi tot o ecranizare după o operă clasică; de data asta e vorba, însă, despre povestirea lui Lermontov, „Taman”. Filmul va fi realizat în studioul din Leningrad, după un sce-

nariu de Konstantin Paustovski. În același timp, Batalov definitivă vează cu scriitorul V. Maximov și un alt scenariu, inspirat din viața sovietică contemporană.

Într-o convorbire cu un reporter al „Izvestiei”, Alexei Batalov a făcut cunoscut și citeva din proiectele sale. În primul rînd, intenționează să realizeze o comedie în culori pentru tineret, după povestea „Tre grășani” a lui Iuri Oleș. „Aș interpreta cu plăcere în acest film ro-

lul dansatorului pe sîrmă Tibul. Căci Tibul este personajul meu preferat” — a declarat Alexei Batalov.

Așa dar, în centrul preocupărilor cunoscutului actor se află în momentul de față activitatea regizorală. Preocupările lui regizorale au, însă, în vedere genuri foarte deosebite.

Din aceeași convorbire am aflat și despre dorința lui Alexei Batalov ca, paralel cu activitatea cinematografică să-și consacre o parte din timpul lui vechii pasiuni — teatrul. Batalov își propune să realizeze pe scenă nu numai ca actor, ci să-și încerce și în teatru forțele de regizor.

Stanislavski... actor de cinema

Stanislavski refuza categoric să participe pentru cinematografie și n-a luat parte la realizarea nici unui film. Muzeul M.H.A.T.-ului (Teatrul de artă academic din Moscova) posedă totuși o mică bobină de peliculară în care îl putem vedea pe Stanislavski în postura de... actor de cinema.

Peliculara a fost filmată acum circa 45 de ani. E vorba de o mică comedie — mai precis o glumă cinematografică, jucată în fața camerei de filmat fără nici un fel de repetiție preliminară de cei mai mari actori din prima generație a Teatrului de artă.

Acțiunea se petrece într-o dimineață mohorâtă a anului 1918, la Moscova, pe Karelinii Riad, lângă casa în care locuia atunci Stanislavski. În ziua aceea, la rugămintea operatorului Jeliabujski, au venit acolo să filmeze celebri maeștri ai scenei.

Participanții au sosit la ora stabilită. Împreună au născocit subiectul filmului, au repartizat rolurile și imediat au început pregătirile pentru filmare.

Stanislavski și Moskvin stăteau pe o bancă. Citiseră scenariul și-l comentau. Apoi, Stanislavski a anunțat că începe repetiția. În clipa aceea, actorul Vișnevski a adus o veste proastă: Kacealov se îmbolnăvise și nu mai putea juca. Atunci Stanislavski l-a chemat pe actorul Lujski, i-a predat rolul și a început să-i explice cum să joace. În momentul acela operatorul a pus în funcțiune aparatul de filmat, surprinzînd maniera lui Stanislavski de a lucra cu actorii.

Moskvin și Vișnevski stăteau de o parte și se amuzau copios văzînd cum regizorul

il silea pe cotegul lor Lujski să se culce, să sară în picioare, să alege.

Stanislavski era atât de absorbit de ocupația lui încît n-a observat că operatorul îl filmează. Deodată, în toiu repetiției, a apărut Kacealov. Arăta prost — avea o brajii scofilici și nasul i se subțiasse. Repetiția a fost întreruptă. Cu toții l-au înconjurat pe Kacealov. Acesta își lina mina dreaptă la gît, nu putea să vorbească. L-au așezat atunci pe o bancă și l-au rugat să deschidă gura. Și, ce să vezi? I se opriese într-adevăr ceva în gît. Trebuia acționat de urgență. Dar unde să găsești un chirurg?

Rolul chirurgului a fost asumat de Ivan Moskvin, care a făcut operația cu ajutorul a două degete. Le-a vîrît în gura larg deschisă a bolnavului și a smuls cît ai clipei de acolo un pește — o cegă, care după toate probabilitățile era de metal.

Ce se întimplase? În sfârșit, cînd a putut vorbi, Kacealov a explicat că, fiindu-i ioame, a luat să mînnince niște pește, dar distrat... a înșădat și peștele care se afla pe masă. După cum s-a dovedit apoi, peștele era turnat din oțel de Ural. (Era un obiect care împodobește masa de scris a lui Kacealov).

Rezultatul operației a stîrnit hazul tuturor. Stanislavski ridea contaminant, cu capul lui sur răsturnat pe spate; Moskvin, Lujski și Vișnevski făceau niște grimase extreme de caraghioase.

Între timp aparatul de filmat înregistra totul, neobosit. Așa se încheie scurta glumă cinematografică, unicul film în care a jucat Konstantin Sergeevici Stanislavski.

Regizorul Mark Donskoi și-a realizat vechiul vis de a face un film cu copii și despre copii. Cu copii din diferite colțuri ale planetei, cărora să le înăjișeze gîndurile, simțămîntele. Ca loc al acțiunii a ales tabăra internațională de Arte din Crimeea, unde se întîlnesc în fiecare vară mii de copii din toată lumea. Aici, micii vilegiaturiști inventează cu ingeniozitate nenumărate jocuri, se prăjesc la soare, fac excursii, leagă prietenii. În prologul: doi, dintre copiii noului film al lui Mark Donskoi „Bună ziua, copii!”

● O delegație de cineaști din care au făcut parte și regizorii Mihail Romm, Grigori Ciuhrai și Gheorghii Daneia a luat parte la o dezbateri pe tema „Cinematografia și societatea”, organizată la Roma în cadrul convenției culturale sovieto-italiene. Cineaștii italieni vor întoarce vizita oaspeților sovietici în martie 1963.

● La „Lenfilm” a început de cîteva zile turnarea filmului „Hamlet”. Noua versiune cinematografică a celebrei tragedii shakespeareiene, realizată de regizorul Grigori Kozintsev, va avea două serii. Rolul lui Hamlet a fost încredințat lui Innokenti Smoktunovski; Polonius va fi înropopiat de Iurij Tolubev, artist al poporului al U.R.S.S. Ilustrația muzicală a filmului va fi semnată de Dmitri Șostakovici.

● Pe lângă comitetul organizatoric al Uniunii cineaștilor sovietici a luat ființă recent un Consiliu consultativ al filmului artistic. Consiliul este condus de Mihail Romm. La cererea unor cineaști din studiourile unionale, membrii Consiliului — regizori și scenariști de frunte din Moscova și Leningrad — citesc scenariile și însemnările regizorilor, vizionează materialul filmat, fac observații critice.

● Istoria orașului Pskov, arhitectura lui originală, monumentele datînd din secolele XI-XVI sînt prezentate în noul scurt metraj în culori „Bătrînul Pskov”. Filmul a fost turnat în studiourile „Mosnaucifilm” și este realizat de regizorul Nikolai Levițki.

● În intîmpinarea congresului cineaștilor sovietici au început pregătirile pentru amenajarea expoziției „Arta sovietică”. Vor fi expuse documente inedite care privesc procesul de realizare a celor mai bune producții ale studiourilor sovietice precum și materiale ilustrînd succesele cinematografului sovietice la diverse festivaluri internaționale.

● După cum arată presa japoneză, filmul sovietic „Povestea anilor inflăcărati” se bucură de o bună apreciere din partea spectatorilor japonezi. Într-o singură zi filmul, care rulează concomitent la patru cinematografe din Tokio, a fost vizionat de circa douăzeci de mii de spectatori. Această cifră reprezintă un adevărat record, neînregistrat pînă acum în Japonia de nici un film străin.

● Alessandro Blasetti, un reprezentant al generației vîrstnice a cineaștilor italieni, a făcut cunoscută presei intenția sa de a transpune în film povestirea lui Lev Tolstoi „Părintele Serghei”.

● Filmul „Fata cu care am copilărit”, o producție a studiourilor leningradene, își poartă spectatorii în mediul zgomotos al micilor locatari ai unui imobil din Leningrad. Pornind de la neînțelegerile continue ivite între Fedica și Nadia, eroii principali ai peliculei, autorii filmului (regizor Nikolai Lebedev), surprind o mulțime de întâmplări interesante din viața copiilor sovietici, bucuriile și grijile lor, raporturile lor cu oamenii mari.

Poșta redacției

UNITATEA DE PIONIERI, Casa de copii școlari, Prundul Birgăului: Ne bucură inițiativa voastră. Vă comunicăm câteva adrese de pionieri sovietici. Scriindu-le puteți obține de la ei și adresele altor colegi: Leonid Porșev, gorod Harkov, ulița Karazinskaia 6 b kv. 3; Liusea Kononerova, Arhanghelskaia oblasti, gorod Niandoma, pereulok Kostanaveva dom nr. 27; Larisa Morgunovskaia, R.S.S.A. Komi, Peciorskii raion, selo Kojva R.P.K.

NORA TURCU, com. Lăpegiu, regiunea Hunedoara: 1) Adresa unor studenți în medicină: Jana Klim și Ksenia Motuzok, ulița Kievului 137, Kișinău-1, R.S.S.M. 2) Scrieți la teatrul „C. I. Nottara”, București, b-dul Magheru 20. 3) Lui Alexei Batalov scrieți-i la studioul „Lenfilm” din Leningrad, iar lui Viaceslav Tihonov la studioul „Mosfilm” din Moscova (Kinostudia „Mosfilm”).

PROF. TIBERIU BULENCEA, Cluj, N. MARIN și GH. VADUVA, Turnu-Severin: Vă mulțumim pentru materialele trimise.

EMILIAN STĂNESCU, com. Glodeni, regiunea Oltenia: Cererea dv. va fi satisfăcută.

VASILE DUMITRU-VAVA, București: Ne pare rău dar nu vă putem fi de folos. Adresați scrisoarea Asociației de prietenie sovieto-romine (Obșcestvo sovetko-rominskoj drujbi,

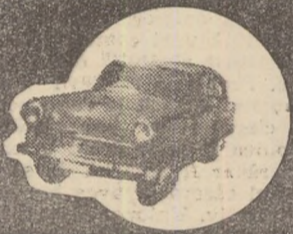
ulița Kalinaia 14, Moskva), solicitând să fie expediată lui Aram Hacıaturian. E de preferat să scrieți în limba rusă.

DUMITRU EFTIMESCU, București: Credem că cea mai bună soluție este să scrieți revistei „Nauka i jizni” („Știința și viața”) care s-a ocupat în ultimul timp de această problemă și să trimiteți acolo scrisoarea pentru prof. A. Agrest, rugând să-i fie înminată. Adresa revistei: ulița Malaia Lubianka d. 9, Moskva-Tentr.

MIRCEA PIETREANU, Pitești: 1) Pentru adresa Liubei Kliueva vă sfătuim să scrieți Uzinei de ceasuri din Moscova (Moskovskii ceasovoi zavod). Adresați scrisoarea comitetului de Comsomol. 2) Celelalte adrese: Valia Homutova, T.A.S.S.R., gorod Elabuga, ul. Pervomaiskaia 141; Șura Gordeeva, gorod Lipetk-oblastnoi L.T.Z., ulița Traktorozavodskaia, 24; Evsiukova Nina, gorod Lipetk-oblastnoi, L.T.Z., ulița Voronejskaia 10; Vitați Golovanov, gorod Novosibirsk 5, ulița Logovskaia 68, korpus 5, kv. 8.

IOAN RUSANU, Piatra Neamț: Pentru prima problemă adresați-vă Teatrului de comedie din București, str. Bălăceanu nr. 2; pentru a doua Teatrului pentru copii și tineret, București, str. C. Mille 14.

LA 23 NOIEMBRIE

AUTOTURISME ÎN NUMĂR NELIMITAT

100
CĂLĂTORII ÎN
U.R.S.S.

TRAGERE SPECIALĂ LOTO CENTRAL

Fabrica de articole din tablă

Codlea — Brașov, telefon 146

Vinde din stoc disponibil:

- Tablă zincată 1x 700x750 m/m
- Curele din piele dim. 20,60,70 și 80 m m
- Geam șlefuit pentru noptiere dim. 5x345x37,5 m/m
- Bureți din sirmă 300 m m
- Garnituri din piele „Nutring” de 120x96, 265x205, 290x250 m/m
- Plăcuțe Vidia sub 3 gr. buc.
- Perii circulare de 300 m/m

Consumați

PRODUSELE DE CALITATE SUPERIOARA DE CONSERVE ALE FABRICII TECUCI

Sint conservate numai prin sterilizare și conțin vitamine și zaharuri naturale.

FABRICA DE CONSERVE **TECUCI**

Noile produse cosmetice

CALIN

destinate bărbaților

Fabricate după cele mai recente rețete, cu noi materii prime și în ambalaje elegante Ele sint la nivelul celor mai reușite produse străine similare

- **SOLUȚIA „CALIN”** este o soluție care folosește înainte de bărbierit înmoaie barba și ușurează rasul
- **CREMA DE RAS „CALIN”** spumează bine și dă o spumă persistentă înmoaie pielea și previne usturimea Are acțiune cicatrizantă
- **LOȚIUNEA „CALIN”** combate usturimea care apare după bărbierit Calmează și cicatrizează Are un puternic efect antiseptic
- **CREMA DUPĂ BARBIERIT „CALIN”** dezinfectează fața Combate arsurile și iritațiile Cicatrizează pielea și o catifelează
- **TONICUL DE PĂR „CALIN”** activează circulația sângelui din pielea capului, întărind rădăcina părului
- **TONICUL ÎMPOTRIVA MĂTREȚEI „CALIN”** combate formarea mătreței la persoanele cu pielea capului grasă
- **BRIANTINA CRISTALIZATA „CALIN”** dă lucrul elasticitate și suplete părului
- **APA DE COLONIE „CALIN”** are miros nou plăcut fin, răcoritor persistent Este o apă de colonie specifică pentru bărbați

CĂLIN

ANUNȚ

Gospodine și consumatori de benzină extracție, parchetin și petrol

Baza I București, din M.I.P.C. a extins servirea la domiciliu pentru toți consumatorii din Capitală a benzinei extracție, parchetinului și petrolului pe baza de comenzi telefonice.

Folosiți sistemul de aprovizionare cu aceste produse care va asigura livrarea în ambalaj și vă scutește de deplasări.

Comenzile se primesc zilnic între orele 9—20 la telefon 17.14.49 și se execută prompt.

M.I.P.C. — D.G.A.D.
BAZA I BUCUREȘTI

ÎNCĂLȚĂMINTE
DE PIELE CU TALPĂ
de cauciuc
de microporoz

De vânzare la magazinele **COOPERATIVELOR DE CONSUM**

Intreprinderea Raională de Industrie Locală

„Filimon Sirbu” - Focșani

B-dul București nr. 19. Telef. 660-705

Vinde imediat din stoc disponibil

BUTOAIE DE STEJAR

500—1000 LITRI CAPACITATE

Pozițiile sînt foarte apropiate — care sînt impedimentele ?

Popoarele lumii sînt profund preocupate de problema încetării experiențelor nucleare. Într-un recent mesaj adresat lui J. Kennedy în legătură cu situația primejdioasă creată de acțiunile agresive ale cercurilor imperialiste din S.U.A. împotriva Cubei, N. S. Hrușciov a arătat că, în problema încetării experiențelor cu arma nucleară, poziția sovietică și cea americană sînt „foarte apropiate”.

Din octombrie 1958, cînd au început lucrările conferinței celor trei puteri în legătură cu această problemă, s-au ținut 353 de ședințe. Iar din martie a.c., de încetarea experiențelor nucleare se ocupă un subcomitet special care a ținut și el 40 de ședințe.

(După „Komsomolskaia Pravda”)

Mult timp adversarii încetării experiențelor au îngrămădit piedici în calea unui acord, ridicînd problema controlului internațional. Puterile occidentale s-au grăbit să acrediteze multitudinea de dificultăți pe care le implică un control asupra experiențelor nucleare, îndeosebi în ce privește detectarea și identificarea exploziilor nucleare subterane.

Cu toate acestea, datele furnizate în ultimii ani de știință și practică dovedesc incontestabil că există suficiente mijloace pe plan național pentru detectarea oricărui tip de experiențe nucleare: în atmosferă, sub apă, în Cosmos sau subterane. Acest punct de vedere este împărtășit și de mulți savanți cu renume din Occident. Multe state, și nu numai cele care posedă arma nucleară, au acum la dispoziție aparatură care le îngăduie să detecteze și să identifice cu cea mai mare precizie orice fenomen care ar aminti chiar și de departe de o explozie nucleară.

Dacă lucrurile ar depinde numai de Uniunea Sovietică, planeta noastră ar fi fost de mult purificată de exploziile nucleare. Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste s-au pronunțat dintotdeauna și se pronunță în conti-

nuare pentru încheierea unui acord de încetare imediată, generală și pentru totdeauna a experiențelor nucleare. Această poziție se bucură de înțelegerea și sprijinul multor țări.

Memorandumul celor opt state neutre propune realizarea controlului experiențelor cu mijloace naționale și ca prelucrarea datelor obținute să fie încredințată unei comisii internaționale restrînse alcătuită din oameni de știință. Problema invitării membrilor acestei comisii la fața locului pentru clarificarea împrejurărilor care ar putea fi luate drept o explozie nucleară ar fi hotărîtă de statele pe teritoriul cărora ar avea loc fenomenul respectiv. Uniunea Sovietică a declarat că deși un număr de puncte ale acestei propuneri nu sînt de ajuns de limpezi, este gata s-o examineze ca bază a tratativilor și pentru încheierea unui acord.

Poziția celor opt state neutre a găsit sprijin în cadrul celei de a XVII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. care a adoptat rezoluția celor 37 de state ce cheamă, în special, la încetarea experiențelor nucleare nu mai tîrziu de 1 ianuarie 1963. Amendamentele aduse de puterile occidentale acestei rezoluții lasă, însă, o porti-

ță pentru continuarea de către ele a experiențelor nucleare.

În documente recente, guvernele S.U.A. și Angliei au recunoscut că pentru interzicerea experiențelor în atmosferă, sub apă și în Cosmos nu este nevoie de nici un fel de control internațional special și de inspecție. Cu toate acestea, ele continuă să stăruie pentru o inspecție internațională asupra încetării experiențelor nucleare subterane.

După părerea noastră, faptul că S.U.A. și aliații lor au căutat pînă la ultimul moment tot felul de pretexte pentru crearea unui foarte larg sistem de inspecție internațională urmărește legalizarea pe orice cale a acțiivității lor de spionaj pe teritoriul sovietic.

S.U.A. propun încheierea unui acord de încetare a experiențelor numai în trei cazuri, excluzînd din sfera de acțiune a acestui acord exploziile nucleare subterane. Recenta declarație a guvernului S.U.A. cu privire la încheierea ultimei serii de experiențe nucleare, alcătuite din 36 de explozii, nu aduce principial nimic nou în poziția sa față de încetarea experiențelor. S-a anunțat că exploziile subterane americane vor continua. Prin urmare, S.U.A. ar dori să poată continua experiențele în vederea perfecționării armei nucleare.

Uniunea Sovietică consideră că cel mai bine ar fi să se încheie un acord care să prevadă interzicerea pentru totdeauna a tuturor experiențelor nucleare. Această hotărîre corespunde întru totul dorinței popoarelor și intereselor păcii. Ținînd, totuși, seama de poziția puterilor occidentale, Uniunea Sovietică le-a venit în întîmpinare propunînd semnarea imediată a unui acord de încetare a experiențelor nucleare în atmosferă, Cosmos și sub apă și continuarea tratativilor pentru interzicerea experiențelor nucleare subterane, urmînd ca pînă la sfîrșitul acestor tratative și la încheierea unui acord în această problemă să nu se mai efectueze astfel de experiențe. Această propunere dovedește bunăvoința Uniunii Sovietice, dorința ei de a ajunge la un acord în problema încetării experiențelor nucleare.

La ultima conferință Pugwash, la care și savanții sovietici au luat parte activă, a fost propusă folosirea de stații seismice automate, fără personal de deservire, pentru controlul mecanic asupra fenomenelor ce ar putea fi luate drept explozii nucleare. Propunerea a fost sprijinită de toți participanții la Conferință. În rezoluția Conferinței de la Pugwash se arată că „aceste stații ar putea fi instalate într-un număr asupra căruia se va cădea de acord chiar de către țara pe al cărui teritoriu sînt amplasate, după sigilarea lor de către un organ internațional; după părerea noastră acest fapt n-ar amenința securitatea nici unui stat”.

După opinia noastră, această propunere merită cea mai serioasă atenție din partea participanților la conferința pentru încetarea experiențelor nucleare. Instalarea de stații automate ar contribui la realizarea unui acord, întrucît această măsură ar fi de natură să risipească definitiv îndoielile puterilor occidentale — îndoieli pe care adversarii încetării experiențelor le amplifică artificial — în legătură cu siguranța mijloacelor naționale de detectare.

Popoarele din întreaga lume nădăduiesc că guvernele S.U.A. și ale aliaților lor vor da dovadă de clarviziunea necesară și vor veni în întîmpinarea aspirațiilor locuitorilor planetei noastre, care cer încetarea pe veci și pretutindeni a tuturor experiențelor cu arma nucleară.

K. Vișnevețki

Alexei Popov

Amurgul supermanului

Acum douăzeci și patru de ani, doi conducători descurcări ai unui concern de „comics”-uri din New York, un scriitor și un editor de reviste și de cărți pentru copii, așa numitele „romane ilustrate”, au creat un nou erou: „supermanul”. A fost un mare succes. Noul erou și-a început amețitoarea carieră în împrejurări cînd în S.U.A. la orice se adăuga prefixul „super”, cînd mitul pretenției superiorității americane era la apogeu. Timp de douăzeci și patru de ani atletul „Made in S.U.A.”, cu nelipsita-i eșarfă fluturînd la gît, a apărut în milioane de exemplare de ziare și reviste, pe ecranele televizoarelor, pe coperti de cărți și în reclamele celor mai diverse mărfuri.

Douăzeci și patru de ani, fără să obosească și fără să îmbătrînească, supermanul a adus sume fabuloase. Opt sute de milioane de dolari pe an — acesta

a fost beneficiul mediu adus de super-optimistul imbecil.

Și deodată, catastrofa!

Începînd de anul trecut (unii menționează chiar și o dată fixă — 12 aprilie 1961) gloria supermanului a început să apună. Părinții tinerilor cititori au încetat să-i mai aboneze la reviste, copiii au început să arunce comicsurile la gunoi, criticii au început să le califică drept „minciuni multicolore”. În Europa occidentală, unde supermanul a pătruns o dată cu dolarii și soldații, a răsunit pe neașteptate un hohot batjocoritor. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît parlamentul francez, care „a analizat supermanii și alți eroi ai comicurilor din S.U.A.”, a declarat supermanul „inacceptabil”, interzicînd răspîndirea lui în Franța. Cîrînd supermanul a fost declarat „persona non grata” și în alte țări.

Ce s-a întîmplat? Cum își explică fe-

nomenul „nașii” supermanului?

Prin intermediul ziarului „New York Times” am intrat într-un birou spațios de pe o avenue new-yorkeză. Doi domni respectabili „discuțau abătuti”. Erau Jacob Leibowitz, președintele lui „National Periodical Publications Incorporated” și scriitorul Mort Weisinger „chelul impertinent”, cum îi spun unii critici.

— Așa dar, spunea calm scriitorul, cit ați pierdut anul ăsta?

— Patru sute cincizeci de milioane — i-a răspuns editorul cu glasul înecat în lacrimi.

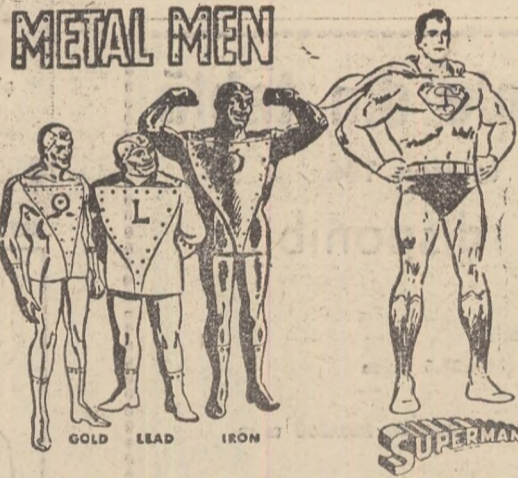
— Da, a oftat și Weisinger — America crede din ce în ce mai puțin în supermanul ei.

— N-ar fi trebuit să lansăm „seria cosmică”.

— Dar oamenii noștri politici se jurau pe toți sfinții că noi vom fi cei dinții.

— Trebuie să găsim altceva...

— Să lansăm un om de „fier”, de

„plumb” sau de „aur”, a propus atunci, fără pic de entuziasm, scriitorul.

— Ba pe toți trei! — a hotărît editorul. Alcătuieste textul reclamei! Fără politici și fără fantezii științifice. Cît mai mult „sexy” și nu uita că drăguțele eroilor noștri trebuie să semene cu ei... E clar, nu?

Scriitorul nu era însă prea lămurit.

— În orice caz — i-a explicat editorul — trebuie să fie coafate à la Jaqueline...

— Dar omul de „fier” să fie super... sau cel de „aur”?

— Am spus: fără politică — a conchis obosit editorul. Cît mai mult „sexy”... Deocamdată ăsta-i singurul lucru în

care-i întrecem pe ruși.

Așa a apărut reclama pe care o reproducem aci alăturat: oamenii de fier, plumb și aur se pregătesc să-l înlocuiască pe trufașul superman... Și oricît de trufaș ar mai surde eroul detronat, destinul lui e pecetluit. Ziarele newyorkeze lasă să se înțeleagă că în curînd i se vor face funeraliile. Se spune chiar că a și fost aprobat epitaful: „Aici odihnește supermanul american. A murit la datorie, în ziua de 12 aprilie 1961, ziua lansării în Cosmos a primului om sovietic”.

A unui om, nu a unui superman.